

**2008-2014 YILLARI ARASI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ ALANINDA
YAPILAN YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ**

AHMET DUMAN

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Yusuf İNEL

Uşak

Ağustos, 2016

**2008-2014 YILLARI ARASI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ ALANINDA
YAPILAN YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ**

Ahmet DUMAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Yusuf İNEL

Uşak

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ağustos, 2016

Rahmetli Babama ve Canım Kızıma...

ÖZET

2008-2014 YILLARI ARASI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ ALANINDA YAPILAN YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

Ahmet DUMAN

İlköğretim Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağustos 2016

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Yusuf İNEL

Bu araştırmanın amacı 2008 - 2014 yılları arasında sosyal bilgiler eğitimi alanında yazılan yüksek lisans tezlerinin konu alanı ve metodolojik olarak eğilimlerinin tespit edilmesidir.

Araştırma doküman incelemesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Yüksek Öğretim Kurulu Dokümantasyon, Yayın ve Daire Başkanlığı'na ait veri tabanında bulunan, 2008 - 2014 yılları arasında sosyal bilgiler eğitimi alanında yazılmış bütün tezler araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Örneklem yöntemine gidilmeyerek ilgili yıllar arasında yazılan tezlerin 15.07.2015 tarihinde izinli olan toplam 423 tanesine ulaşılmıştır. Verilerin çözümlenmesi betimsel analiz yöntemine uygun olarak analiz edilmiştir. Buna göre; 423 tez konularına göre kategorilere ayrılmıştır. Daha sonra tezlerde kullanılan yöntem, örneklem grubu, örneklem seçme yöntemi, örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları, analizde kullanılan istatistiksel ve nitel veri analiz yöntemleri ile araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarına göre yüzde frekans durumları çıkarılarak bulgular elde edilmiştir.

Araştırmanın sonucunda, en fazla çalışılan konu alanının öğretim, strateji, yöntem ve teknikleri olduğu, tarama deseninin en çok kullanılan araştırma deseni olduğu, ortaokul öğrencilerinin üzerinde en fazla çalışılan örneklem grubu olduğu, en çok tesadüfi örneklem yönteminin kullanıldığı, tezlerde veri toplama aracı olarak en fazla anket kullanıldığı, geçerliği sağlamak amacıyla daha çok uzman görüşüne

başvurulduğu, güvenilirliği sağlamak amacıyla da Cronbach Alpha değerinin hesaplandığı ve son olarak da betimsel istatistikler ile t testinin kullanıldığı bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Yüksek Lisans Tezi, Yöntem, Doküman İncelemesi

ABSTRACT

AN INVESTIGATION ON MASTER DISSERTATIONS IN SOCIAL STUDIES EDUCATION AND IN 2008-2014 YEARS IN TERMS OF THEMATIC AND METHODOLOGY

Ahmet DUMAN

The Division of Primary Education

Usak University, Institute of Social Sciences, August 2016

Advisor: Assist. Prof. Yusuf İNEL

The purpose of this study is to investigate the general trends of master dissertations written in Social Studies Education and performed in 2008-2014 years in terms of thematic and methodology.

Document analysis was employed in study. The study group was included in all the masters thesis recorded at thesis database of Higher Education Council. Through this database, we obtained 423 thesis permitted to open access just in 15.07.2015 without using any a sampling method. For data analysis, descriptive analysis was used. Accordingly, 423 master thesis were classified into themes by the subjects. Then, methodological processes such as the research method, the audience, the sampling method, the sampling size, the data collection tool, the statistical and qualitative data analysis methods, and the studies of validity and reliability used in research were examined using frequency and percentile.

The findings of this study indicate that the theme most studied is about teaching, strategy, methods, and techniques; the research method most used is survey method; as the audience, thesis mostly rely on middle school students. Random sampling method was used mostly; the data collection tool mostly used is

questionnaire. It reveals also an evidence that expert opinion was employed for validation and Cronbach alpha coefficient was calculated for reliability at most. Furthermore, findings display that researchers have used t tests and descriptive statistics in their master thesis.

Key words: Social studies, Master thesis, Methodology, Document analysis

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı 094007005 No'lu öğrencisi Ahmet DUMAN'ın “2008-2014 Yılları Arası Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tez Çalışmalarının İncelenmesi' adlı tezi ... /... /... tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

İmza

Üye (Tez Danışmanı)	: Yrd. Doç. Dr. Yusuf İNEL
Üye	:Doç. Dr. Erkan DİNÇ
Üye	:Doç. Dr. Adem SEZER
Üye	:Doç. Dr. Barış METİN
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Mehmet DENİZ

Doç. Dr. Asım ARI

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	vii
İÇİNDEKİLER	viii
ÖNSÖZ	x
ÖZGEÇMİŞ	xii
KISALTMALAR	xiv
TABLOLAR LİSTESİ.....	xvi
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. Giriş.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	17
1.2.1. Alt Problemler	17
1.3. Araştırmanın Önemi.....	18
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	18
1.5. Varsayımlar	18
1.6. Tanımlar	18
İKİNCİ BÖLÜM.....	20
2. Yöntem.....	20
2.1. Araştırmanın Modeli	20

2.2. Çalışma Grubu	20
2.3. Verilerin Toplanması	22
2.4. Verilerin Analizi.....	23
2.5. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği.....	23
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	25
3. Bulgular.....	25
3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	25
3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	29
3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	32
3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	34
3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	36
3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	39
3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	41
3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	43
3.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	45
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	48
4. Sonuç ve Öneriler.....	48
4.1. Sonuçlar	48
4.2. Öneriler	52
KAYNAKÇA.....	53

ÖNSÖZ

Ülkemizde Sosyal Bilgiler Eğitimi programının geliştirilmesi ve düzenlenmesi ile birlikte üniversitelerde yeni bir anabilim dalı olarak enstitülerde yer alması süreci yakın zamana dayanmaktadır. Bir anabilim dalı olarak gelişiminin temel yapıtaşları alanda yazılan lisansüstü çalışmalardır. Bu tez çalışmasında Türkiye Üniversiteleri'nde Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yazılmış olan yüksek lisans tezleri araştırma yönelimleri ve yöntemsel açılarından incelenmiştir. 2008-2014 dönemi içerisinde üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında hazırlanan tezler hedef kitleyi oluşturmaktadır.

Bu incelemeler sonucunda yüksek lisans tezleri konularına ve metodolojik özelliklerine göre tezler tasnif edilerek, çalışılan konular ortaya çıkarılmıştır. Bu yönüyle ilerleyen dönemlerde alanda yapılacak olan diğer çalışmalara yol gösterici olması açısından bu çalışma önem arz etmektedir.

Araştırmanın her aşamasında hem görüş ve önerileriyle akademik olarak, hem de moral ve motivasyon açısından bana destek olan ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen, tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Yusuf İNEL'e teşekkürü bir borç bilirim.

Üniversite hayatım boyunca bilimsel yönden desteğini ve yardımını esirgemeyen Sayın Prof. Dr. Kenan ARIBAŞ'a, Sayın Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA'ya emeklerinden dolayı sonsuz teşekkür ederim.

Hayatımın her aşamasında bana daima güvenmiş ve inanmış, maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen rahmetli babam Himmet DUMAN'a, annem Ayşe DUMAN'a, abim Ali DUMAN'a, kardeşim Nihal DUMAN'a, Latife KIRSEVER'e sonsuz teşekkür ederim.

Akademik çalışma hayatıma başlamama sebep olan ve bu dönem içerisinde yardım ve desteklerini esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Erkan DİNÇ'e, Sayın Doç. Dr. Hasan KARA'ya, Sayın Yrd. Doç. Dr. Mehmet DENİZ'e, Sayın Yrd. Doç. Dr. Tahsin YILDIRIM'a, Sayın Yrd. Doç. Dr. Muhammed SALMAN'a, Sayın Dr. Mehmet Güray ÜNSAL'a, Sayın Araş. Gör. Ufuk ULUÇINAR'a teşekkür ederim.

Öğretmenlik hayatımda bana sonsuz güvenip, koşulsuz seven Sayın Ali ATAMAN'a, Sayın Yasemin Demet KETENCİ'ye, Sayın Öğr. Gör. Fatih AKINCI'ya ve Sayın Ramazan DEMİR'e teşekkür ederim. Bunların dışında bana yardımcı ve emeği geçmiş herkese teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatıma renk katan ve dünyanın en güzel duygularını yaşatan eşim Hatice DUMAN'a, kızım Nisa DUMAN'a ve yeğenim İclal'e sonsuz teşekkür ederim.

Ahmet DUMAN

Uşak-2016

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Ahmet DUMAN

Doğum Yeri ve Tarihi : Beyşehir / 06.01.1981

Lisans Öğrenimi: SDÜ Burdur Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bildiği Yabancı Dil : İngilizce (Orta)

Bilimsel Faaliyetleri:

A. Hakemli Dergilerde Yayımlanan Makaleler

Arıbaş, K. ve Duman A., 2006, “Kurucuova Kasabasında (Konya) Yaylacılık Faaliyetleri” Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, BURDUR

B. Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitabında Basılan Bildiriler

Arıbaş, K. ve Duman A., (2006) “Kurucuova Kasabasının Coğrafi Özellikleri”, 1. Uluslararası Beyşehir ve Yöresi Sempozyumu, 11-13 Mayıs 2006 Beyşehir /KONYA

İnel, Y., Arıbaş, K. ve Duman, A., (2009), “Çokkültürlü Vatandaşlığın Jeopolitiği”, Uşak Üniversitesi I. Uluslararası Avrupa Birliği, Demokrasi, Vatandaşlık ve Vatandaşlık Eğitimi Sempozyumu, 28 – 30 Mayıs 2009 UŞAK

Deniz, M., Arıbaşı, K., Duman, A., ve İnel, Y., (2009), “Coğrafya Öğretim Mekanı”, Marmara Üniversitesi ve MEB IV. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, 7-9 Ekim 2009 İstanbul

Çiftci, Ü. ve Duman, A., (2011), “ Uygur Devleti Sosyal Hayatında Kadın İmajı”, İnönü Üniversitesi IV. Uluslar arası Bir Bilim Kategorisi Olarak “Kadın” Sempozyumu, 4-6 Mayıs 2011 Malatya

C- Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Poster Sunumları

Arıbaşı, K., İnel, Y., ve Duman, A., (2009), “Postkolonyal Vatandaşlık”, Uşak Üniversitesi I. Uluslararası Avrupa Birliği, Demokrasi, Vatandaşlık ve Vatandaşlık Eğitimi Sempozyumu 28 – 30 Mayıs 2009 UŞAK

İş Deneyimi:

Kurucuova İlköğretim Okulu 2006-2007 Eğitim Öğretim Dönemi

Kurucuova İlköğretim Okulu 2007-2008 Eğitim Öğretim Dönemi

Özel Bilgi Dünyası Etüt Eğitim Merkezi 2010-2011 Eğitim Öğretim Dönemi

Özel Diltaş Eğitim Kurumları (Meram İlköğretim Okulu) 2011- devam ediyor

İletişim:

e-posta adresi : ahmet.duman@diltas.com

ahmet.duman.42@hotmail.com

KISALTMALAR

% : Yüzde

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ANOVA: Analysis Of Variance

Araş. Gör. : Araştırma Görevlisi

BÖTE: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Çev: Çeviren

Doç. Dr.: Doçent Doktor

Dr.: Doktor

Eğt: Eğitimi

f: Frekans

İTÜ: İstanbul Teknik Üniversitesi

KTÜ: Karadeniz Teknik Üniversitesi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MSGSÜ: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

MYO: Meslek Yüksek Okulları

ODTÜ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Öğr. Gör. : Öğretim Görevlisi

Prof. Dr.: Profesör Doktor

SDÜ: Süleyman Demirel Üniversitesi

SSCI: Social Sciences Citation Index

ULAKBİM: Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

Yrd. Doç. Dr.: Yardımcı Doçent Doktor

YTE: İleri teknoloji Enstitüsü

YTÜ: Yıldız Teknik Üniversitesi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Unvanlara Göre Öğretim Elemanı Sayılarının Dağılımı (2013-2014 öğretim yılı).....	3
Tablo 2. Devlet Üniversiteleri Lisansüstü Programlarından Mezun Öğrenci Sayılarının Dağılımı (2007-2013).....	5
Tablo 3. Doktora Mezunlarının Bilim Alanlarına Göre Sayısal Dağılımı (1982-2012)	7
Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim ve Anabilim Dallarında Yazılan Yüksek Lisans Tezlerinin Üniversite ve Enstitülere Göre Dağılımı.....	20
Tablo 5. İncelenen Tezlerin Danışman Ünvanlarına Göre Dağılımı.....	21
Tablo 6. İncelenen Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı.....	21
Tablo 7. Konuların Yıllara Göre Dağılımı	23
Tablo 8 . Tezlerde Kullanılan Araştırma Desenlerinin Yıllara Göre Dağılımı	26
Tablo 9. Yıllara Göre Örneklem Grubunun Dağılımı	28
Tablo 10. Yıllara Göre Tezlerde Kullanılan Örnekleme Yöntemleri Dağılımı	30
Tablo 11. Yıllara Göre Tezlerde Örneklem Büyüklüğü Dağılımı.....	32
Tablo 12. Yıllara Göre Tezlerde Veri Toplama Araçları Dağılımı	35

Tablo 13. Yıllara Göre Tezlerde Kullanılan Geçerlik Yöntemleri Dağılımı..... 37

Tablo 14. Yıllara Göre Tezlerde Kullanılan Güvenirlik Yöntemleri Dağılımı 39

Tablo 15. Yıllara Göre Tezlerde Kullanılan Analiz Yöntemleri Dağılımı..... 41

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümünde araştırmanın amacı, alt problemler, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, varsayımlar ve araştırma içerisinde geçen bazı temel kavramların tanımlarına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Bilginin üretilmesinde üniversitelerin önemi tartışılmaz. Üniversiteler insanların faydalanacağı bilgileri üreten ve bu bilgileri yayan kurumlardır. Gasset (1997), üniversiteyi dinamik bir topluluk olarak nitelendirmiştir. Üniversitelerin üretmiş olduğu bilimsel bilgiler lisans ve lisansüstü eğitimi aracılığıyla toplumun yararlanabileceği bir biçimde formal ve informal olarak düzenlenir ve aktarılır (Eğitimde bilimsel bilgi üretimi ve tüketimi çalıştay raporu, 2004). Yükseköğretim kurumları olan üniversiteler misyonunu formal olarak ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programları aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Tarihsel süreç itibarıyla Bilginin hızlı bir şekilde gelişmesi ve bilginin karmaşıklaşan doğası disiplinlerde artan uzmanlaşmayı da beraberinde getirmektedir. Bu uzmanlaşma misyonunda öğretim üyeleri ve araştırmacılar, yüksek nitelikli insan gücünün yetişmesine yönelik lisansüstü eğitim faaliyetlerini yerine getirirler. Dahası yeni üniversitelerin hızla kurulmaya başlaması, yüksek öğretimdeki bu uzmanlaşma oranlarını artırmaktadır. Bu gerekçelerle lisansüstü öğretim, bir ülkenin sosyal, kültürel, ekonomik ve entelektüel yönlerden kalkınmasında etkin bir role sahiptir. Bu açıdan lisansüstü eğitim sisteminin iyi kurulması ve lisansüstü eğitimde karşılaşılan sorunların çözülmesi oldukça çok önem taşımaktadır (Karakütük, 2009).

Türkiye’de yüksek öğretim sisteminde lisansüstü öğretim; yüksek lisans (bilim uzmanlığı) ve doktora ya da sanatta yeterlik ile formal olarak gerçekleşmektedir. 1981 tarih ve 2547 sayılı yüksek öğretimin Yasası’nda yüksek öğretimin planlanmasında ve düzenlenmesine ilişkin ana ilkeler ortaya konularak yasal dayanakları belirlenmiştir:

- Eğitim-öğretim plan ve programları, bilimsel ve teknolojik esaslara, ülke ve yöresel ihtiyaçlara göre kısa ve uzun dönemli olarak hazırlanarak geliştirilir.
- Yükseköğretimde fırsat ve olanak eşitliğini sağlayacak önlemler alınır.
- Üniversiteler ile ileri teknoloji enstitüleri, yüksekokullar, kalkınma plan ve programlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda Yükseköğretim Kurulu’nun görüşü ve önerisi üzerine yasayla kurulur.
- Yüksek öğretim kurumlarının geliştirilmesi, verimlerinin artırılması, genişletilmesi ve yaygınlaştırılması amacına yönelik olarak yenilerinin açılması, öğretim elemanlarının yurtiçinde ve yurtdışında yetiştirilmeleri ve görevlendirmeleri, üretim-insan gücü-eğitim arasında dengenin sağlanması, yükseköğretime ayrılan kaynakların ve ihtisas gücünün dağılımı, ulusal eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri doğrultusunda ülke, çevre ve uygulama alanı ihtiyaçlarının karşılanması, örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim-öğretimi kapsayacak biçimde planlanır ve gerçekleştirilir (Karakütük, 2009: 522).

Türkiye’de lisansüstü öğretim sistemi 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası ve 1982 yılında hazırlanmış olan “Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği”yle düzenlenmiştir. Aynı yıl yürürlüğe giren üniversitelerde Akademik Teşkilat Yönetmeliği de enstitüler ve organlarını belirtmiştir. 1983 yılında da enstitülerin eğitim, öğretim, işletme ve örgütlenmelerinde beraberliği ve uygulamaları arasındaki işbirliğini sağlamak amacıyla Lisansüstü Eğitim Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliği yürürlüğe konulmuştur (Karakütük, 2009: 523).

Lisansüstü programların yasal dayanaklarının yanı sıra işlevine bakıldığında ilgili 2 tür işlevinden söz edilmektedir. Lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliğine göre yüksek lisans için "öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneğini"; doktora için "öğrenciye bağımsız araştırma yapma bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği"

kazandırmaktır. Zira, 1959 yılından 2016 yılına kadar yazılan yüksek lisans tezlerinin sayısı 295775 iken; doktora tezi için aynı yıllar arasında 49252'dir (YÖK, 15.06.2016 tarihinde ulaşılmıştır). İkincil işlevi ise mesleğinde iyi bir yere gelmek ya da akademisyen olmalarını sağlamaktır (Sayan ve Aksu, 2005, s.60). Nitekim, ülkemiz de son yıllarda yeni açılan üniversitelerle birlikte akademisyen ihtiyacının artması, lisansüstü eğitime ilgiyi arttırdığı söylenebilir. Mevcut üniversitelerdeki akademisyen sayıları ise aşağıda verilen tablo da verilmiştir.

Tablo 1. Unvanlara Göre Öğretim Elemanı Sayıları (2013-2014 öğretim yılı)

		Devlet üniversiteleri	Vakıf üniversiteleri	Vakıf MYO	Toplam
Profesör	Kadın	4.799	644	1	5.444
	Erkek	11.638	1.898	5	13.541
	Toplam	16.437	2.542	6	18.985
Doçent	Kadın	3.524	455	0	3.979
	Erkek	6.996	856	0	7.852
	Toplam	10.520	1.311	0	11.831
Yardımcı Doçent	Kadın	9.084	2.231	9	11.324
	Erkek	15.575	2.703	12	18.290
	Toplam	24.659	4.934	21	29.614
Öğretim Görevlisi	Kadın	5.955	1.642	193	7.790
	Erkek	9.207	1.170	111	10.488
	Toplam	15.162	2.812	304	18.278
Okutman	Kadın	4.005	1.828	16	5.849
	Erkek	2.962	687	7	3.656
	Toplam	6.967	2.515	23	9.505
Uzman	Kadın	1.597	89	1	1.687
	Erkek	1.700	87	1	1.788
	Toplam	3.297	176	2	3.475
Araştırma görevlisi	Kadın	18.647	1.587	0	20.234
	Erkek	20.057	1.071	0	21.128

	Toplam	38.704	2.658	0	41.362
Çevirmen	Toplam	16	2	0	18
EÖPL	Toplam	18	2	0	20
Genel toplam		115.780	16.952	356	133.088

Kaynak. Yükseköğretim Kurulu verilerinden derlenmiştir (Aralık 2013; Çetinsaya, 2012'den aktarılmıştır)

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Türkiye’de 2013 yılı itibariyle mevcut öğretim elemanı sayıları verilmiştir. Buna göre devlet üniversitelerinde görev yapan akademisyenlerin sayısı 111.780 iken, vakıf üniversitelerindeki sayısı ise 16.952’dir. Vakıf meslek yüksekokullarında çalışanlar ise 356 kişi olduğu görülmektedir. Yukarıdaki tablodan çıkarımda bulunulması gereken bir bulgu da profesör, doçent ve yardımcı doçent sayılarındaki artıştır. 2013 yılına gelindiğinde devlet üniversitelerindeki profesör, doçent ve yardımcı doçent sayısı sırasıyla 16.437, 10.520 ve 24.659’dır. Vakıf üniversitelerinde bu sayılar; 2.542, 1.311 ve 4.934 olduğu görülmektedir. Türkiye’de bir üniversite bünyesinde lisansüstü programlarının özellikle doktora programının açılmasında 1 profesör ve 2 doçentin olması; yüksek lisans programında ise 1 doçent iki yardımcı doçentin olması koşulu düşünüldüğünde, Türkiye’de yer alan üniversitelerdeki lisansüstü programlarının sayısının da arttığını söylemek mümkündür. Bu artış aynı zamanda üniversitelerden mezun olan öğrenci sayısının da artışını belirlemektedir. Aşağıdaki tabloda ise doktora, tıpta ihtisas ve yüksek lisans programlarından mezun olan sayısını göstermektedir.

Tablo 2. Devlet Üniversiteleri Lisansüstü Programlarından Mezun Öğrenci Sayıları
(2007-2013)

Üniversite adı	Kuruluş yılı	Doktora mezunu	Tıpta İhtisas Mezunu	Yüksek Lisans mezunu	Genel toplam
Ankara	1946	2.601	331	6.944	9.876
Marmara	1982	2.148	175	10.667	12.990
Gazi	1982	1.935	388	9.737	12.060
İstanbul	1933	1.808	720	10.480	13.008
ODTÜ	1956	1.244	0	5.889	7.133
Ege	1955	1.238	278	4.158	5.674
Hacettepe	1967	1.206	302	2.974	4.482
Dokuz Eylül	1982	1.078	276	4.741	6.095
Atatürk	1957	977	204	4.283	5.464
Selçuk	1975	955	170	12.696	13.821
İTÜ	1944	719	0	5.469	6.188
Çukurova	1973	666	218	4.683	5.567
Anadolu	1973	511	0	1.451	1.962
S. Demirel	1992	502	181	1.698	2.381
Fırat	1975	484	236	3.892	4.612
YTÜ	1982	445	0	2.515	2.960
KTÜ	1955	418	188	2.551	3.157
Uludağ	1975	412	351	1.896	2.659
Sakarya	1992	381	0	4.384	4.765
Erciyes	1978	371	291	2.994	3.656
Ondokuz Mayıs	1975	364	330	1.529	2.223
Boğaziçi	1971	350	0	3.312	3.662
Kocaeli	1992	226	195	1.862	2.223
Akdeniz	1982	224	227	1.659	2.110
Eskişehir	1993	222	209	2.334	2.765

Osmangazi					
MSGSÜ	1982	215	0	718	933
İnönü	1975	168	165	1.627	1.960
Trakya	1982	150	241	1.627	1.960
Yüzüncü yıl	1982	146	174	2.287	2.607
Dicle	1973	145	250	1.993	2.388
Gebze YTE	1992	143	0	1.126	1.269
Cumhuriyet	1974	136	187	1.246	1.569
A.Kocatepe	1992	126	63	2.247	2.436
A.Menderes	1992	124	109	1.055	1.288
Balıkesir	1992	112	151	1.904	2.167

Kaynak. Yükseköğretim Kurulu verilerinden derlenmiştir (Aralık 2013; Çetinsaya, 2012'den aktarılmıştır).

Tablo 3. Doktora Mezunlarının Bilim Alanlarına Göre Sayısal Dağılımı (1982-2012)

Bilim alanları														
Yıllar	Dil ve Edebiyat	Sanat	Sosyal Bilimler	Uygulamalı Sosyal Bilimler	Matematik ve Fen Bilimleri	Teknik Bilimler	Ziraat ve Ormanlık	Tıp	Diş Hekimliği	Eczacılık	Veterinerlik	Hemşirelik	Diğer	Genel Toplam
1982-1983	15	109	99	30	82	130	76	43	30	15	24	10	0	663
1983-1984	27	103	73	118	109	152	92	59	30	14	28	0	0	805
1984-1985	21	6	61	112	78	73	48	49	29	21	13	9	0	520
1985-1986	14	16	49	89	74	97	59	49	39	6	5	4	0	501
1986-1987	67	30	119	234	71	122	53	42	38	17	17	0	0	810

1987-1988	27	4	69	133	75	134	62	52	33	16	21	2	0	628
1988-1989	34	10	76	177	76	143	92	78	56	17	28	3	0	790
1989-1990	46	18	127	252	115	158	112	61	59	6	46	5	0	1.005
1990-1991	78	18	232	480	127	181	100	88	58	16	0	9	0	1.387
1991-1992	58	18	197	352	158	187	183	102	69	29	0	11	0	1.364
1992-1993	73	20	193	299	155	230	113	96	67	0	55	14	0	1.315
1993-1994	89	22	160	349	178	252	130	112	72	26	44	18	0	1.452
1994-1995	89	43	192	270	211	315	167	145	92	21	57	12	0	1.614
1995-1996	96	64	252	454	255	378	189	174	103	29	95	9	0	2.098
1996-1997	88	22	252	454	177	347	175	142	90	23	88	14	0	1.872
1997-1998	67	57	8	535	284	456	241	172	89	26	109	17	0	2.061
1998-1999	69	95	373	584	250	409	237	205	132	46	118	19	0	2.564
1999-2000	73	39	309	421	246	408	209	146	100	30	123	12	0	2.116
2001-2002	140	44	345	612	316	437	196	144	114	35	80	15	0	2.478

2002-2003	76	50	367	670	361	469	243	579	153	31	141	51	0	3.191
2003-2004	78	48	401	622	314	495	221	161	152	34	102	42	0	2.670
2004-2005	131	49	400	650	384	502	191	152	215	29	83	47	0	2.833
2005-2006	75	51	316	692	315	490	180	150	171	38	77	32	0	2.587
2006-2007	114	86	381	952	401	643	187	164	232	44	98	49	0	3.351
2007-2008	124	78	456	1.101	462	720	220	177	203	45	96	61	0	3.743
2008-2009	185	97	486	1.126	622	844	249	190	256	51	101	32	0	4.239
2009-2010	166	116	563	1.287	688	901	254	222	218	42	128	78	6	4.669
2010-2011	150	103	541	1.249	638	954	277	226	279	44	104	72	6	4.643
2011-2012	135	115	533	1.292	644	786	244	189	278	36	87	106	0	4.445
Toplam	2.511	1.570	7.860	16.024	8.127	11.808	4.968	4.308	3.575	814	2.041	770	12	64.388

Kaynak. Yükseköğretim Kurulu verilerinden derlenmiştir (Aralık 2013; Çetinsaya, 2012'den aktarılmıştır).

Tablo 3'te yer alan verilerden, dil ve edebiyat, sanat, sosyal bilimler, matematik ve fen bilimleri, teknik bilimler, ziraat ve ormancılık, tıp, diş hekimliği, eczacılık, veterinerlik, hemşirelik, diğer alanlardan mezun olan doktora öğrenci sayılarının yıldan yıla arttığını görülmektedir. Bu araştırmanın çalışma odağını oluşturan Sosyal bilgiler eğitimi, Sosyal bilimler alanları içerisinde yer almaktadır. Yıllar içerisinde bu bilim dallarından mezun olanların sayısı artsa da sorulması gereken soruların başında bilim dalının tarihsel olarak araştırma eğilimlerinin ne yönde olduğudur. Çünkü bilimsel açıdan yeni bir yöntem, bakış açısı, veri toplama ve analiz biçimlerinin yönü bu alandaki araştırma eğilimlerinin yönünü belirlemektedir (YÖK, Çetinsaya, 2012'den aktarılmıştır). Özellikle sosyal bilgiler eğitimi alanında yüksek lisans ve/veya doktora mezunlarının disiplinle ilgili hangi konuları çalıştıkları, hangi araştırma yöntemlerini kullandıkları, kullanılan bilimsel süreç ve tekniklerin nasıl ele aldıkları sorgulanmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmaların sayısının son yıllarda arttığı görülmektedir. Aşağıda bu çalışmalardan ulaşılabilenlere yer verilmiştir.

Oruç ve Ulusoy (2008) tarafından yapılan “Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Yapılan Tez Çalışmaları” isimli çalışmasıdır. İçerik analizi yöntemiyle Türkiye’de 2000–2007 yılları arasında sosyal bilgiler öğretimiyle ilgili yapılan yüksek lisans tezleri incelenmiştir. 2000-2007 yılları arasında yapılmış çalışmalarda yöntemin tam ve doğru olarak belirlenememesi ve araştırma konusunun belirlenmesinde sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir.

Tarman, Acun, ve Yüksel (2010) “Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanındaki Tezlerin Değerlendirilmesi” çalışmasında Türkiye’deki Sosyal Bilgiler eğitimi alanındaki yüksek lisans ve doktora tezlerinin birbirlerine etkilerini, benzer konular üzerine çalışma yapan araştırmacıların yapılmış diğer araştırmalardan ne kadar haberdar olduklarını ve araştırmacıların farkındalık düzeyleri ile birlikte tezlerin genel amaçlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışmada, 294 yüksek lisans ve 41 doktora tezi tarama ve içerik analizi yöntemleri ile konularına, yapılış yıllarına, üniversitelere ve hangi araştırma tekniklerinin kullanıldığına göre incelenmiştir. Araştırma sonucunda Sosyal Bilgiler yüksek lisans tezlerinin dar bir çerçevede kaldığı, araştırmacıların daha önce yapılmış çalışmalardan habersiz oldukları, benzer tezlerin çoğunda nicel araştırma yöntemi kullandığı ve benzer sonuçlara ulaştığı bulguları elde edilmiştir.

2010 yılında Geçit ve Kartal tarafından yapılan “Türkiye’deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırma Konuları Üzerine Bir İnceleme” adlı çalışmada 2000-2010 ilköğretim sosyal bilgiler öğretimine ilişkin yazılmış çalışmaları incelemek amacıyla 2000–2010 yılları arasında yayınlanan 23 hakemli dergi ve 11 ulusal ve uluslar arası kongre sonrası hazırlanan bildiri kitaplarından veri elde etmişlerdir. Ayrıca 2000-2010 yılları arasında sosyal bilgiler eğitimi alanında yazılmış lisansüstü tezleri de inceleme kapsamına almışlardır. Çalışma sonucunda, çalışmaların büyük çoğunluğunun içerik, yöntem ve amaç bakımından benzerlik gösterdiği ve bunların alandaki eksikliği tamamlar niteliğe sahip olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şahin, Göğebakanyıldız ve Duman (2011) tarafından yapılan “Türkiye’deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme” çalışmasında 1990’dan 2010’a kadar sosyal bilgiler eğitimi ile yazılan tezleri incelemiştir. Yapılan çalışma sonucunda sosyal bilgiler eğitimi alanında hazırlanan ilk tezin 1990 yılında olduğu görülürken, 2011 yılına 550 yüksek lisans tezi ve 62 doktora tezi yazıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca, 2006 yılından itibaren yazılan tez sayısının artış gösterdiği ve hem yüksek lisans hem de doktora tezlerinin en çok 2007 yılında hazırlandığı görülmüştür. Çalışmanın bir diğer sonucu da Gazi Üniversitesi’nin en fazla tezin yazıldığı üniversite olmasıdır. Tezlerde çalışılan tema dağılımında yüksek lisans tezlerinde daha çok eğitim programı, doktora tezlerinde ise öğretim strateji, yöntem ve teknikleri temasının ağırlıklı olarak çalışıldığı görülmüştür.

2011 yılında Tarman, Güven ve Aktaşlı’nın “Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi ve Alana Katkıları” isimli çalışmasında ülkemizdeki üniversitelerde Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılan doktora tezlerini incelemiştir. Çalışma kapsamında ulaşılan 40 doktora tezi konularına, yapılış yıllarına, üniversitelere, hangi araştırma tekniğini kullandığına, tezlerin danışman unvanlarına, hazırlanan tezlerin enstitüleri ve anabilim dallarına gibi kriterlere göre gruplandırılarak incelenmiştir. Çalışma sonucunda, 27 farklı konunun çalışıldığı, tezlerin yarısından fazlasının makale, kitap, bildiri vb. gibi akademik yayınlara dönüştürülmüş olduğu ve bazı çalışmalarında atıf olarak alana katkı sağladığı bulgusuna ulaşıldığı görülmüştür.

Sezer ve Koluman (2014) tarafından “Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal kullanımı Konulu Tezlerin Analizi” yapılan çalışmada

1993-2013 yılları arasında içerik analizi yöntemi kullanılarak yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Çalışmanın bulgular kısmında tezlerin yıllara göre dağılımında ilk tezin yılında yapıldığı ve en fazla tez çalışmasının yılında olduğuna ulaşılmış, araştırma amaçlarının dağılımına ilişkin bulgularda en fazla akademik başarıya etkiyi ölçmeye yönelik (%45,45) çalışmaların olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma yöntemlerinin dağılımında en fazla (% 59,74) deneysel/ yarı deneysel desenlerin kullanıldığı, örneklem alanlarının dağılımında ise (% 71,42) evrenin ilköğretim öğrencilerinden meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Veri toplama araçlarından ise başarı testi kullanılan tezlerin oranı % 40,25 olarak tespit edilmiştir.

Akaydın ve Kaya'nın 2015 yılında yaptıkları "Türkiye'de İlkokul Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Alanında Yapılan ve Ulusal İndeksli Dergilerde Yayınlanan Araştırmalara Yönelik Bir İnceleme" adlı çalışmalarında, İlkokul Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi alanında yapılmış olan çalışmaların genel bir betimlemesinin yapılması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında ilkokul Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinin hedef, içerik, yöntem, ölçme ve değerlendirmesine yönelik 2000-2013 yılları arasında Türkiye'de yayınlanan araştırmalar incelenmiştir. Tespit edilen araştırmalar, alan, yöntem, araştırma türü ve içerik açısından ele alınarak değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda, araştırmaların %18'i Hayat Bilgisi, %77'lik kısmı Sosyal Bilgiler, % 6'sı da her iki alanda yapıldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca incelenen çalışmaların yarısına yakınının betimsel/tarama yöntemiyle desenlendiği, dörtte birlik kısmının ise deneysel çalışmalardan oluştuğu, en az kullanılan araştırma deseninin de ilişkisel/karşılaştırma olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmaların %42'sinin nicel yöntemlerle, %40'ında nitel yöntemlerle desenlendiği görülmüştür. Çalışmalarda en fazla konu edilen öğretim yöntemleri, değer/beceri eğitimi ve program/ders kitabı incelemesidir. Son olarak, çalışmalarda veri toplama aracı olarak en fazla anket ve ölçeğin kullanıldığı bulgusu da araştırmanın bir diğer sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Alanla ilgili bu çalışmaların dışında farklı alanlarla ilgili çalışmalarda mevcuttur. Ulutaş ve Ubuz (2008) tarafından yapılan "Matematik Eğitiminde Araştırmalar ve Eğilimler: 2000 ile 2006 Yılları Arası" isimli araştırmasında bilimsel dergilerde yayınlanmış 129 makale, kullanılan dil, kullanılan örneklem, araştırma başlığı, uygulandığı bölge ve kullanılan yöntemler açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda ulaşılan araştırmaların büyük kısmının nicel çalışmalar olduğuna, veri

toplama araçlarından anket ve testlerin fazlaca kullanıldığına, örneklem grubu olarak ilköğretim öğrencileriyle çalışıldığına ulaşılmıştır. Çalışmalarda konular genelde bilişsel boyut, duyuşsal boyut ve öğretim yöntemleri başlıkları altında incelenmiş, araştırmayı yapanların çoğunlukla öğretim elamanları olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Balcı ve Apaydın (2009) tarafından yapılan “Türkiye’de Eğitim Yönetimi Araştırmalarının Durumu: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi Örneği” adlı araştırmalarında ilgili dergide 2000-2006 yılları arasında yayımlanmış ampirik araştırma makalelerini incelemiştir. Makalenin araştırma konuları, evren örneklem düzeyleri, araştırma desenleri ve araştırma verilerinin analiz biçimleri tarama modelinde incelenmiştir. Araştırma sonucunda, makalelerin büyük bölümünde yönetici davranışlarının nedenleri üzerinde durulduğu, evren ve örneklemin orta seviyede olduğu, çalışmalarda tarama yönteminin kullanıldığı, verilerin toplanmasında anket ve görüşme tekniklerinin kullanıldığı, istatistik tekniklerinden tek nedenli, faktör/korelasyon teknikleri kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Karadağ (2009) tarafından yapılan “Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açısından İncelenmesi: Bir Durum Çalışması” doktora tezi araştırmasında 2003-2007 yılları arasında ilgili alanda yapılmış 211 doktora tezi incelenmiştir. Araştırma sonucunda doktora tezlerinin, incelenen konular bakımından dar bir tema alanına sıkıştığı, tematik tutum ve başarı temalarında yoğunlaştığı, metodolojik nitelik ve hata durumları açısından yeterli düzeyde olmadığı bulgularına ulaşılmıştır.

Erdoğmuş (2009) tarafından yapılan “Türkiye’de BÖTE Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerindeki Araştırma Eğilimleri: Bir Doküman Analizi” araştırmasında Türkiye’de yapılan toplamda 247 doktora ve yüksek lisans tezleri üzerinde çalışılmıştır. Bu tezler yazar, üniversite, tez yöneticisi, basım yılı, araştırma konusu, araştırma metodu, örneklem tipi, örneklem boyutu, veri toplama yöntemleri ve araştırma çevresi boyutunda ele alınmıştır. Araştırma sonucunda tezlerde genellikle nicel araştırma yöntemlerinden deneysel araştırma deseninin kullanıldığına, veri toplama aracı olarak anket, başarı testi ve görüşme yöntemlerinin kullanıldığı görülmüştür.

Üstündağ (2009) tarafından yapılan “ Türkiye’de Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin İçerik ve Yöntem Açısından Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında, 2002-2007 yılları arasında Türkiye’de yapılmış 133 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. İncelenen tezler konularına, değişkenlerine, araştırma modeline, örneklem ve örneklem seçimine, araştırmada kullanılan materyale, materyalin kimin tarafından oluşturulduğuna, uygulama süresine, kullanılan ölçeğin özelliklerine, yapılan istatistik çalışmalarına, araştırmacının mesleği ve üniversitesine, tez danışmanın bölümü ve jürideki BÖTE Bölümü öğretim elemanları sayısına göre sınıflandırılmıştır. Araştırma sonucunda daha fazla nicel araştırma modellerinin kullanıldığı, veri toplama araçlarının büyük bir kısmının araştırmacılar tarafından geliştirildiği, çoğunlukla parametrik istatistikî yöntemlerin kullanıldığı ulaşılmıştır.

Yücedağ (2010), “2000-2009 Yılları Arasında Matematik Eğitimi Alanında Türkiye’de Yapılan Çalışmalarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” isimli araştırmasında Türkiye’de yazılan lisansüstü tezler ile merkezi Türkiye de olan uluslararası indeksli dergilerinde yayınlanan makaleler incelemiştir. Bu kapsamda 390 lisansüstü tezi ile 153 makale, konularına, örneklemine, yöntemine ve ulaşılan sonuçlarına göre değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda, tezlerde genel olarak öğretim yöntemleri konu edinildiği, makalelerde ise cebir konularının sıklıkla çalışıldığı dile getirilmiştir. Ayrıca, veri toplama aracı olarak anket ve testler kullanılmış olduğu sonucuna da ulaşılmıştır.

İlhan (2011) tarafından yapılan “Matematik Eğitimi Araştırmalarında Tematik ve Metodolojik Eğilimler: Uluslararası Bir Çözümleme” adlı araştırmasında 2005-2009 yılları arasında yayınlanmış 124 lisansüstü tez, 219 ulusal ve 356 uluslararası makaleyi incelemiştir. Araştırmada yayınlar tematik, metodolojik ve istatistiksel analiz teknikleri bakımından incelenmiştir. Çalışma sonucunda tema yönünden; uluslararası araştırmalarda bilişsel alana eğilim olduğu tespit edilmişken ulusal araştırmalarda öğretim strateji, yöntem, teknikleri ve başarı konulu çalışmaların daha fazla olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan metodoloji yönünden bakıldığında ulusal araştırmalarda deneysel çalışmaların, uluslar arası çalışmalarda ise literatür araştırmaları daha fazla olduğu da tespit edilmiştir. İstatistiksel analiz teknikleri açısından da betimsel istatistik, t-testi, Anova gibi tekniklerin her iki grupta da çoğunlukla kullanılmış olduğu görülse de uluslararası

araştırmalarda farklı tekniklerin de (Kruskal Wallis-H, regresyon, söylem analizi ve çoklu regresyon gibi) sık olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Baki, Güven, Karataş, Akkan ve Çakıroğlu (2011) tarafından yapılan "Türkiye'deki Matematik Eğitimi Araştırmalarındaki Eğilimler: 1998 ile 2007 Yılları Arası" isimli araştırmalarında 284 adet yüksek lisans ve doktora tezini incelemişlerdir. Araştırma kapsamına alınan tezler problemlerine, araştırma metotlarına, veri toplama araçlarına ve örneklem kategorilerine göre incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, tezlerde daha çok nicel araştırma yöntemleri kullanılmış olduğu, veri toplama aracı olarak ise anket ve başarı testlerinin daha sık kullanıldığı, örneklem gurubu olarak en sık öğretmen adaylarıyla çalışıldığı dile getirilmiştir.

Doğru, Gençosman, Ataalkın ve Şeker (2012) tarafından yapılan "Fen Bilimleri Eğitiminde Çalışılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Analizi" isimli araştırmada 1990-2009 yılları arasında Fen Bilimleri eğitimi ile ilgili yapılmış 591 tez incelenmiştir. Araştırmada tezlerin türü, yayınlandığı tarih, çalışılan alan, çalışma gurubu, araştırma modeli, veri toplama araçları, kullanılan istatistiksel analizler ve çalışılan üniteler şeklinde kategoriler oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, 2005 yılından sonra yapılan tez sayılarında artış olduğu, tezlerde çoğunlukla "program geliştirme" ile programdaki "yöntem ve tekniker"i üzerinde çalışma yapılmış olduğu, deneysel modellerin sıklıkla kullanıldığı, öğrenci, öğretmen adayları ve öğretmenler en çok başvurulan örnekleme grubu olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca, veri toplama aracı olarak ölçek, anket ve testler çoğunlukla kullanılmış olduğu sonucu da araştırmanın bir başka sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Konan ve Kış (2013) tarafından yapılan "ABD'de Eğitim Yönetimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin Çözümlemesi" isimli çalışmalarında 2000-2009 yılları arasında hazırlanmış 297 doktora tezi incelenmiştir. Bu çalışmada, yöntem, başlık, özet, anahtar kelimeler, kaynakça ve sayfa sayısı açısından tezler incelenmiştir. Çalışma sonunda ABD'de yapılan Eğitim Yönetimi alanında yapılan doktora tezlerinde, en çok "kadın yöneticiler" ve "liderlik" konularının işlendiği, nicel ve nitel çalışmaların aynı oranda olduğu karma çalışmaların çok az sayıda olduğu, tezlerin başlıklarında en fazla "okul" ve "eğitimsel" sözcüklerinin kullanıldığı, tezlerin başlıklarındaki kelime sayısı ile tezlerin yöntemleri arasında anlamlı bir fark

olmadığı, özet bölümlerindeki kelime sayıları ile tezlerin yöntemleri arasında ise anlamlı bir farklılık bulunduğu ve ortalama kaynakça sayısının 124 olduğuna ulaşılmıştır.

Uysal (2013) tarafından yazılan “Türkiye’de Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Alanındaki Doktora Tezlerinin İncelenmesi” isimli doktora tezinde Türkiye’de yazılan 140 doktora tezi incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda tezlerin tematik açıdan Eğitim Politikaları, Karşılaştırmalı Eğitim Yönetimi ve Yönetim Felsefesi ile ilgili konularda yoğunlaştığı, yöntem olarak nicel araştırma yöntemlerinin daha fazla kullanıldığı, nitel araştırma yöntemlerinin çalışmalarda fazla kullanılmadığı görülmüştür.

Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013) tarafından yapılan “Türkçe Eğitim Araştırmalarında Eğilimler” çalışmada Türkiye’de 2000-2011 yılları arasında yayımlanan Türkçe eğitimi ile ilgili 558 makale incelenmiştir. Konu alanları, yöntemleri, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri ve örneklem özelliklerinin eğilimleri araştırılmıştır. Araştırma sonucu olarak, tarama yönteminin çok sık kullanıldığı, nicel araştırmaların daha fazla olduğu, verilerin genelde doküman ve anketler aracılığıyla toplandığı, verilerin analizinde genelde betimsel analiz kullanıldığı, örneklem seçiminde ilköğretim öğrencilerinin kullanıldığı, örneklem sayısı olarak da 31-100 kişi arasında grupların seçildiği bulgularına ulaşıldığı görülmüştür.

Bektaş ve Karadağ (2013) “Hayat Bilgisi Öğretimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerinin Eğilimleri ve Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında Türkiye’de 2005 - 2012 yılına kadar Hayat Bilgisi dersi ile ilgili yapılmış 52 lisansüstü eğitim tezi (46 yüksek lisans ve 6 doktora) incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda hayat bilgisi alanında lisansüstü tezlerinden doktora düzeyinde çalışmaların az yapıldığı, bu tezlerin de genelde nicel araştırma yöntemi kullanıldığı, veri toplama araçlarından anketlerin kullanıldığı, istatistiksel tekniklerden betimsel tekniğin kullanıldığı, Yrd. Doç. Dr.ların daha fazla danışmanlık aldığı ve en çok programa yönelik araştırmalar yapıldığı, hayat bilgisi öğretimi temalarının alt temalarına yönelik çalışmaların az olduğu görülmüştür.

Yukarıda özetlenen çalışmalara bakıldığında özellikle tematik, araştırma deseni ve analiz yöntemi olarak tez ve makale çalışmalarının benzerliklerini ortaya

koyarak ilgili bilim dallarının bilimsel bilgi üretmedeki eksiklikleri ve geleceğinin planlanabilmesi açısından önemli görülmektedir. Bu çalışmadan da elde edilen sonuçlar, sosyal bilgiler eğitimde yapılan tezlerin tarihsel gelişimine bakıldığında yeni bilimsel gelişmelerin ve süreçlerin ne kadar takip edildiği ve uygulandığı; yeni gelişen araştırma yöntem ve tekniklerinin kullanılıp kullanılmadığına ilişkin çıkarımların yapılmasına imkân tanıyacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, 2008 - 2014 yılları arasında sosyal bilgiler eğitimi alanında yazılan yüksek lisans tezlerinin konu alanı ve metodolojik olarak eğilimlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla araştırmanın problem cümlesi "2008 - 2014 yılları arasında sosyal bilgiler eğitimi alanında yazılan yüksek lisans tezlerinin konu alanı ve metodolojik olarak eğilimleri nasıldır?" olarak belirlenmiştir. Bu problem cümlesi doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1.2.1. Alt Problemler

1. Yıllara göre Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanında yazılan tezlerin konu alanı dağılımı nasıldır?
2. Yıllara göre tezlerde kullanılan araştırma deseni nedir?
3. Yıllara göre tezlerde örneklem grubu nasıl bir dağılım sergilemektedir?
4. Yıllara göre tezlerde kullanılan örnekleme yöntemi nasıl bir dağılım sergilemektedir?
5. Yıllara göre tezlerdeki örneklem büyüklüğü nasıl bir dağılım sergilemektedir?
6. Yıllara göre tezlerdeki veri toplama araçları nasıl bir dağılım sergilemektedir?
7. Yıllara göre tezlerde kullanılan geçerlik yöntemleri nasıl bir dağılım sergilemektedir?
8. Yıllara göre tezlerde kullanılan güvenirlik yöntemleri nasıl bir dağılım sergilemektedir?
9. Yıllara göre tezlerde kullanılan analiz yöntemleri nasıl bir dağılım sergilemektedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bilimsel bilgi üretmek ve yaymak üniversitelerin temel işlevleri arasında yer almaktadır. Üretilen bilgilerin yaygınlaştırılması özellikle yazılan tezlerle ve bilimsel makaleler yoluyla gerçekleşir (Benligiray, 2009). Yazılan makale ve tezlerde genel olarak kendisinden öncekilerle bağlantılıdır (Bağcı, 2012). Dolayısıyla, Tarman, Acun ve Yüksel (2010)'un belirttiği gibi, alanda yapılacak çalışmaların benzerlik açısından yığılmasının önlenmesi ve insan kaynaklarının etkili ve verimli olarak yönlendirilebilmesi açısından bu çalışmanın yapılması önemli görülmektedir.

Ayrıca, daha önceki çalışmalarda, bu çalışmanın kapsadığı 2008, 2009 ve 2010 yıllarında yazılan tezlerin incelenmiş olduğu görülse de, farklı olarak bu çalışmanın tezlerde kullanılan analiz teknikleri, örnekleme grubu, örnekleme sayısı vb. gibi özellikleri de kapsamı ve yüksek öğretim kurumunun ulusal tez merkezinde izinli olan tezlerin sayısının günümüzde artmış olması açısından da önemli görülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma Türkiye'de 2008 - 2014 yılları arasında sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim ve bilim dallarında yazılan yüksek lisans tezleriyle sınırlandırılmıştır. Ayrıca, ulusal tez merkezinden 15.07.2015 tarihinde ulaşılan 423 teze sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

- Sosyal bilgiler eğitimi alanında yazılan tezlerin yüksek öğretim kurulu dokümantasyon daire başkanlığında hatasız bir şekilde indekslendiği;
- Sosyal bilgiler eğitimi alanında yazılan tezlerin ilgili enstitülerce eksiksiz olarak ulaştırıldığı varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Sosyal Bilgiler: Bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını

yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB, 2005, s.766).

Yüksek lisans: Lisans eğitiminin tamamlanmasından sonra kişinin eğitim aldığı alanda uzmanlaşmasını sağlayan ve bu eğitimin bilimsel bir tezle belgelenecek tamamlanan yükseköğretim programıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak doküman incelemesi modeli ile desenlenmiştir. Geleneksel olarak antropologlar, tarihçiler ve dilbilimcilerin sıklıkla kullandığı bir yöntem olarak karşımıza çıkan doküman incelemesi yöntemi, araştırılması amaçlanan olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Nitel araştırma deseni olarak kullanılacak doküman incelemesi deseni, istenildiğinde sayısallaştırılarak nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenliği alanında yapılmış yüksek lisans tezlerinin konu alanı ve yönlemsel eğilimlerinin tespit edilmesi amaçlandığından, araştırmanın çalışma grubunu, sosyal bilgiler öğretmenliği alanında yapılmış yüksek lisans tezleri oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, çalışma grubunun tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Yüksek öğretim kurumu (YÖK) tez merkezinde 2008 - 2014 yılları arasında yazılmış, bilim dalı ve anabilim dalı sosyal bilgiler olan ve erişime izinli olan 423 tez araştırma kapsamında incelenmiştir. Erişime izinli olmayan tezler kapsam dışında bırakılmıştır.

İncelenen tezlerin üniversitelere ve enstitülere göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim ve Anabilim Dallarında Yazılan Yüksek Lisans Tezlerinin Üniversite ve Enstitülere Göre Dağılımı

	Eğitim Bilimleri Enstitüsü		Sosyal Bilimler Enstitüsü		Toplam
	f	%	f	%	
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	3	1,7	10	4,0	13
Adıyaman Üniversitesi		0,0	5	2,0	5
Adnan Menderes Üniversitesi		0,0	8	3,2	8
Afyon Kocatepe Üniversitesi		0,0	17	6,8	17
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi		0,0	1	0,4	1
Ahi Evran Üniversitesi		0,0	8	3,2	8
Aksaray Üniversitesi		0,0	9	3,6	9
Anadolu Üniversitesi	2	1,2		0,0	2
Atatürk Üniversitesi	5	2,9	7	2,8	12
Bahçeşir Üniversitesi		0,0	7	2,8	7
Celal Bayar Üniversitesi		0,0	9	3,6	9
Çukurova Üniversitesi		0,0	5	2,0	5
Dokuz Eylül Üniversitesi	15	8,7		0,0	15
Dumlupınar Üniversitesi		0,0	13	5,2	13
Erciyes Üniversitesi	3	1,7		0,0	3
Erzincan Üniversitesi		0,0	15	6,0	15
Fırat Üniversitesi	5	2,9	12	4,8	17
Gazi Üniversitesi	48	27,7		0,0	48
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2	1,2	18	7,2	20
Giresun Üniversitesi		0,0	2	0,8	2
İnönü Üniversitesi	5	2,9		0,0	5
İstanbul Üniversitesi	1	0,6	1	0,4	2
Kafkas Üniversitesi		0,0	7	2,8	7
Kastamonu Üniversitesi	4	2,3	5	2,0	9
Kilis 7 Aralık Üniversitesi		0,0	4	1,6	4
Konya Üniversitesi	1	0,6		0,0	1
Marmara Üniversitesi	30	17,3		0,0	30
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	0,6	1	0,4	2
Mersin Üniversitesi		0,0	1	0,4	1
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	5	2,9		0,0	5
Necmettin Erbakan Üniversitesi	11	6,4		0,0	11
Niğde Üniversitesi	5	2,9	50	20,0	55
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	0,6		0,0	1

Pamukkale Üniversitesi	2	1,2	6	2,4	8
Sakarya Üniversitesi	4	2,3	7	2,8	11
Selçuk Üniversitesi	19	11,0	17	6,8	36
Uludağ Üniversitesi	1	0,6		0,0	1
Uşak Üniversitesi		0,0	5	2,0	5
Toplam		100		100	
	173	40,9	250	59,1	423

Tablo 4 incelendiğinde, Sosyal bilgiler öğretmenliği bilim ve anabilim dallarında yazılan tezlerin 173 (%40,9) tanesi eğitim bilimleri enstitülerinde, 250 (%59,1) tanesi de sosyal bilimler enstitülerinde yazıldığı tespit edilmiştir.

İncelenen tezlerin danışman ünvanlarına göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 5. İncelenen Tezlerin Danışman Ünvanlarına Göre Dağılımı

Ünvan	f	%
Yrd. Doç. Dr.	247	58,4
Doç. Dr.	111	26,2
Prof. Dr.	65	15,4
Toplam	423	100

Tablo 5 incelendiğinde, sosyal bilgiler bilim ve anabilim dalında yazılan tezlerin 247 (%58,4) tanesinde yardımcı doçent doktorlar, 111 (%26,2) tanesinde doçent doktorlar ve son olarak 65 (%15,4) tanesinde profesör doktorlar danışmanlık yapmıştır. Ayrıca, yazılan tezlerin 11 tanesinde eş danışman vardır. İncelenen Tezlerin yıllara göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 6. İncelenen Tezlerin Yıllara Göre Dağılımının Gösterilmesi

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Toplam
f	62	59	97	70	57	36	42	423
%	14,6	13,9	22,9	16,5	13,5	8,5	9,9	100

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerinin toplanmasında doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Buna göre, ilk olarak Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez

Merkezinde "Detaylı Arama" linkinde yer alan Anabilim Dalı kısmına Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, sonrada aynı kısma Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı yazılarak ve 2008 - 2014 yılları arasında erişime izinli olan toplam 44 teze ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Ulusal Tez Merkezi "Detaylı Arama" kısmında yer alan Bilim Dalı linkine Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bilim dalı ve Sosyal Bilgiler Eğitimi bilim dalı şeklinde giriş yapılarak arama yaptırılmıştır. Bu şekilde 2008 - 2014 yılları arasında yazılan ve erişime izinli olan 379 teze ulaşılmıştır. İlgili tezler bilgisayar ortamına kaydedildikten sonra analiz aşamasına geçilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesi daha önceden bilgisayar ortamına kaydedilen toplam 423 tez konularına göre kategorilere ayrılmıştır. Daha sonra tezlerde kullanılan yöntem, örneklem grubu, örneklem seçme yöntemi, örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları, analizde kullanılan istatistiksel ve nitel veri analiz yöntemleri ile araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarına göre yüzde frekans durumları çıkarılarak bulgular elde edilmiştir.

Doküman incelemesi genellikle nitel araştırma desenleri arasında gösterilse de veri analizi nicel olarak gerçekleştirilebilir. Bu durum araştırmacının bir seçimi olarak gösterilebilir. Eğer araştırmacı elde ettiği veriyi, nicelleştirerek veya sayısallaştırarak sunmayı tercih ediyorsa, bunu üç yolla gerçekleştirebilir. Birincisi veriyi var ya da yok şeklinde kodlanması, ikincisi frekans ve yüzde dağılımı, sonuncusu da kapsanan alanın tespiti olarak dile getirilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

2.5. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmada iç geçerliliğin sağlanabilmesi için, elde edilen veriler bulgular kısmında yorumlanarak sunulmuştur. Dış geçerliliğinin sağlanabilmesi için ise özellikle örnekleme yöntemine başvurulmayarak, evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış ve ilgili bilgiler yöntem bölümünde yer verilmiştir. Ayrıca, ulaşılan tezler ve verilerin kaydedildiği excel dosyası muhafaza edilmiştir.

Araştırmanın güvenirliliğini sağlamak için ise incelenen tezlerden elde edilen bulgular öncelikle tablolar halinde verilmiştir. Konu alanlarının belirlenmesi için

anahtar sözcüklerden ve tez başlıklarından yararlanılmış, konuların kategorik ayrımı ise 3 uzman eşliğinde teorik yapıya uygun olarak belirlenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemini " Yıllara göre Sosyal Bilgiler öğretmenliği Alanında Yazılan tezlerin konu alanı dağılımı nasıldır?" sorusu oluşturmaktadır. Problemin çözümüne ilişkin 423 tez incelenmiş ve konu alanları belirlenen tezler kategorilere indirgenerek sınıflandırılmıştır. Bulgular tablo 7' de verilmiştir.

Tablo 7. Konuların Yıllara Göre Dağılımının Gösterilmesi

Kategori	Konu	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrenci Özellikleri	Algı	0	0,0	3	4,2	6	5,4	0	0,0	2	3,3	1	2,2	1	2,2	13	2,7
	Tutum	4	5,8	7	9,9	9	8,1	7	9,0	2	3,3	6	13,0	1	2,2	36	7,5
Alan ve İçerik Bilgisi	Tarih	5	7,2	8	11,3	7	6,3	6	7,7	3	5,0	0	0,0	2	4,3	31	6,4
	Yerel Tarih	2	2,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,7	1	2,2	0	0,0	4	0,8
	Eğitim Tarihi	11	15,9	7	9,9	8	7,2	3	3,8	7	11,7	3	6,5	4	8,7	43	8,9
	Sözlü Tarih	0	0,0	1	1,4	0	0,0	0	0,0	1	1,7	1	2,2	0	0,0	3	0,6

Alan ve İçerik Bilgisi	Coğrafya	4	5,8	6	8,5	6	5,4	4	5,1	4	6,7	1	2,2	2	4,3	27	5,6
	Sosyoloji	0	0,0	1	1,4	2	1,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,6
	İnsan Hakları, Demokrasi ve Vatandaşlık Eğitimi	5	7,2	1	1,4	1	0,9	2	2,6	4	6,7	5	10,9	0	0,0	18	3,7
Öğretim Uygulamaları	Başarı	6	8,7	10	14,1	15	13,5	7	9,0	2	3,3	3	6,5	5	10,9	48	9,9
	Beceri Öğretimi	1	1,4	1	1,4	6	5,4	9	11,5	2	3,3	0	0,0	2	4,3	21	4,4
	Değer Eğitimi	4	5,8	5	7,0	2	1,8	5	6,4	4	6,7	5	10,9	1	2,2	26	5,4
	Karakter Eğitimi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,2	0	0,0	1	0,2
	Kavram Öğretimi	3	4,3	1	1,4	8	7,2	3	3,8	1	1,7	2	4,3	4	8,7	22	4,6
	Materyal Kullanımı	1	1,4	1	1,4	0	0,0	2	2,6	0	0,0	0	0,0	2	4,3	6	1,2
	Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikleri	10	14,5	6	8,5	14	12,6	7	9,0	8	13,3	6	13,0	4	8,7	55	11,4
	Ölçme ve Değerlendirme	2	2,9	2	2,8	4	3,6	0	0,0	3	5,0	1	2,2	0	0,0	12	2,5
Program, Ders Kaynakları ve Dersin Değerlendirilmesi	Ders Kitabı İnceleme	5	7,2	2	2,8	2	1,8	7	9,0	3	5,0	0	0,0	3	6,5	22	4,6
	Program Değerlendirme ve Karşılaştırma	5	7,2	3	4,2	6	5,4	5	6,4	5	8,3	2	4,3	6	13,0	32	6,7
	Derse İlişkin Görüş	0	0,0	2	2,8	1	0,9	2	2,6	2	3,3	0	0,0	1	2,2	8	1,7
Öğrenme Ortamları	Öğrenme Ortamı Değerlendirme	0	0,0	0	0,0	1	0,9	1	1,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4
	Müze ile Eğitim	0	0,0	0	0,0	2	1,8	1	1,3	2	3,3	0	0,0	1	2,2	6	1,2

	Derste Yaşanan Sorunlar	0	0,0	1	1,4	2	1,8	2	2,6	1	1,7	0	0,0	2	4,3	8	1,7
	Sınıf Dışı Okul Ortamları	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,2	1	0,2
Yeni Eğilimler	Güncel Konular	0	0,0	0	0,0	3	2,7	0	0,0	1	1,7	0	0,0	0	0,0	4	0,8
	Okuryazarlık	0	0,0	1	1,4	1	0,9	1	1,3	0	0,0	1	2,2	1	2,2	5	1,0
Mesleki Yeterlilik	Öğretmenlik Mesleği ve Yeterlilikleri	0	0,0	1	1,4	2	1,8	4	5,1	1	1,7	4	8,7	2	4,3	14	2,9
Diğer		1	1,4	1	1,4	3	2,7	0	0,0	1	1,7	3	6,5	1	2,2	10	2,1
Toplam		69	100	71	100	111	100	78	100	60	100	46	100	46	100	481	100

Tablo 7'de yer alan verilere bakıldığında, Sosyal Bilgiler öğretmenliği alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin 27 farklı konuda biri diğer olmak üzere 8 kategoride toplandığı görülmektedir. Bu kategorilerden öğretim uygulamaları 191 tez, %39,6 oranı ile ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada alan ve içerik bilgisi (n=129, %26,8) ve üçüncü sırada ise program, ders kaynakları ve dersin değerlendirmesi (n=62, %12,9) kategorilerinde yazılan tezler yer almıştır. Üzerinde en az çalışılan yeni eğilimler kategorisidir.

Öğretim uygulamaları kategorisinde yer alan konulara bakıldığında, en fazla çalışılan konunun öğretim strateji, yöntem ve teknikleri (n=55, %11,4), en az çalışılan konunun da karakter eğitimi (n=1, %0,2) olduğu görülmektedir. Bu kategori de yer alan tezlerin dörtte birinden fazlasının öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini konu alan tezlerden oluşması, gelecekte yazılacak tezlerin beceri eğitimi (n=21, %4,4), değer eğitimi (n=26, %5,6), karakter eğitimi (n=1, %0,2), kavram eğitimi (n=22, %4,6), materyal kullanımı (n=6, %4,6) ve ölçme ve değerlendirme (n=12, %2,5) konularına yönelik olmasının daha uygun olacağını göstermektedir.

Alan ve içerik bilgisi kategorisinde ise ağırlıklı olarak tarih konularının (Tarih, Yerel Tarih, Eğitim Tarihi, Sözlü Tarih) çalışıldığı görülmektedir. Bunun nedeni sosyal bilgiler öğretmenliği kadrolarında görev alan akademisyenlerin çoğunluğunun tarihçi öğretim üyelerinden meydana geldiği düşüncesini akla getirmektedir. Zira, incelenen tezlere bakıldığında, tarih konusu kapsamına giren tezlerin çoğunluğunun sosyal bilgiler eğitimi alanından uzak, daha çok tarih metodolojisine uygun tezler olduğu görülmüştür. Metodolojik ve konu alanı olarak benzer durum coğrafya ve sosyoloji konularında yazılan tezlerde de görülmektedir. Diğer taraftan, Sosyal Bilgiler Eğitimi içeriğini oluşturan disiplinlerden ekonomi, antropoloji, arkeoloji, hukuk ve siyaset bilimi gibi disiplinler konusunda bir boşluk olduğu görülmektedir. Ancak, bu alanlarda yazılacak tezlerinde eğitim metodolojisine ve konu alanına uygun olması gerektiği de düşünülmektedir.

Öte yandan, diğer kategorisinde yer alan konulara bakıldığında yabancı dil eğitimi, özel eğitim, su bilinci, teftiş ve rehberlik gibi sosyal bilgilerin öğretimi ile ilgili olmayan alan dışı konuların çalışıldığı görülmektedir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemini "Yıllara göre tezlerde kullanılan araştırma deseni nedir?" sorusu oluşturmaktadır. Problemin çözümüne ilişkin 423 tez incelenmiş ve kullanılan araştırma desenleri belirlenerek yüzde frekans tablosu çıkarılmıştır. Bulgular tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Tezlerde Kullanılan Araştırma Desenlerinin Yıllara Göre Dağılımının Gösterilmesi

Yöntem	Araştırma Deseni	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
NİTEL	Nitel	7	11,3	8	13,6	8	8,2	6	8,6	4	7,0	3	8,3	7	16,7	43	10,2
	Doküman İncelemesi	3	4,8	2	3,4	2	2,1	1	1,4	3	5,3	0	0,0	0	0,0	11	2,6
	Durum Çalışması	0	0,0	0	0,0	1	1,0	0	0,0	0	0,0	2	5,6	0	0,0	3	0,7
	Etnografi	0	0,0	0	0,0	1	1,0	0	0,0	1	1,8	0	0,0	1	2,4	3	0,7
	Eylem Araştırması	1	1,6	1	1,7	2	2,1	2	2,9	0	0,0	2	5,6	0	0,0	8	1,9
NİCEL	Tarama	19	30,6	19	32,2	41	42,3	28	40,0	21	36,8	15	41,7	16	38,1	159	37,6
	DeneySEL	10	16,1	10	16,9	16	16,5	16	22,9	11	19,3	6	16,7	6	14,3	75	17,7
KARMA A YÖN T EM	Karma Desen	4	6,5	2	3,4	4	4,1	5	7,1	5	8,8	3	8,3	2	4,8	25	5,9
	Açımlayıcı Sıralı Desen	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	4,8	2	0,5

	İç İçe Karma Desen	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
	Yakınsayan Paralel Desen	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,8	1	2,4	2	0,4728
DİĞER	Tarihsel Yöntem	2	3,2	0	0,0	1	1,0	1	1,4	3	5,3	1	2,8	1	2,4	9	2,1
	Literatür Taraması	1	1,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,8	0	0,0	1	2,4	3	0,7
	Derleme	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
	Sözlü Tarih	0	0,0	1	1,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
	Belirtilmemiş	15	24,2	16	27,1	21	21,6	9	12,9	8	14,0	3	8,3	5	11,9	77	18,2
	Toplam	62	100,0	43	100,0	76	100,0	61	100,0	49	100,0	33	100,0	37	100,0	346	100,0

Tablo 8'de yer alan bulgulara göre, tezlerde kullanılan 15 araştırma deseni 3 kategoride toplanmıştır. En fazla nicel (n=234, %55,3) araştırma yönteminin kullanıldığı görülmekle beraber yine en fazla kullanılan araştırma deseninin tarama (n=159, %37,6) olduğu görülmektedir. Tezlerin daha çok tarama deseninde çalışılmış olması sosyal bilgiler eğitimi alanında ki mevcut durumun betimlenmesi şeklinde yüzeysel bilgilerin fazlaca ortaya konulduğunu göstermektedir. Diğer taraftan nicel araştırma yöntemi desenlerinden deneysel desende 75 tez (%17,7) yazıldığı görülmektedir. Dolayısıyla neden sonuç ilişkisi bağlamında ortaya konulan bilginin de sosyal bilgiler eğitimi alanında oldukça fazla yer tuttuğu görülmektedir. Zira, sadece deneysel desende yazılan tezlerin, nitel yöntem (n=68, %16,1) ile yazılan tezlerden fazla olması bu yorumu güçlendirmektedir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı tezlere bakıldığında ise sayısının nicel araştırma desenlerinin her ikisinden de az olması sosyal bilgiler eğitimi alanında derinlemesine bilginin oldukça az ortaya konulduğunu göstermektedir. Öte yandan, araştırma metodu kısmında "nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır" şeklinde ifadelerin yer aldığı 43 tezde (%10,2) nitel araştırma deseninden bahsedilmemiş olduğu görülmüştür. Yukarıda bahsedilen bulgulardan yola çıkarak yüksek lisans öğrencilerinin araştırma yöntemleri bilgisinin eksik olduğu ya da danışmanlık alamadığı düşüncesini akla getirmektedir. Kaldı ki karma araştırma yöntemlerinin kullanıldığı tezlerde de benzer durum söz konusudur. Toplam 25 tezde (%5,9) karma araştırma yöntemlerinden desen gibi bahsedildiği görülmüştür. Bu bulguda bir önceki yorumu güçlendirir niteliktedir. Karma yöntem ile çalışılan tezlerden sadece 5 tanesinde karma araştırma desenlerinden bahsedildiği tespit edilmiş olması da benzer şekilde önceki yorumu güçlendirmektedir.

Ayrıca, incelenen 423 tezdten 77 (%18,2) tanesinde yöntem ve desen bilgisi bulunmamaktadır. Bu tezlerin neredeyse tamamı farklı sosyal disiplinlerine uygun yazılan ve sosyal bilgilerle ilişkisi kurulmayan tezlerdir.

Sonuç olarak, yazılan tezlerde nicel araştırma yöntemlerine ilişkin bir eğilim gözükmemektedir. Dolayısıyla derinlemesine yapılacak araştırmalara ihtiyaç olduğu buradan hareketle dile getirilebilir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemini "Yıllara göre tezlerde örneklem grubu nasıl bir dağılım sergilemektedir?" sorusu oluşturmaktadır. Problemin çözümüne ilişkin 423 tez incelenerek örneklem grupları belirlenmiş ve yüzde frekans tablosu çıkarılmıştır. Bulgular tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Yıllara Göre Örneklem Grubunun Dağılımının Gösterilmesi

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Diğer	1	1,4	1	1,6	4	3,8	0	0,0	2	3,3	0	0	0	0,0	8	1,7
Aile	3	4,3	0	0,0	1	1,0	1	1,3	1	1,7	2	5	0	0,0	8	1,7
Doküman	4	5,8	3	4,9	5	4,8	5	6,4	2	3,3	2	5	3	6,3	24	5,2
Belirtilmemiş	23	33,3	22	36,1	25	24,0	13	16,7	18	30,0	5	12,5	7	14,6	113	24,6
Öğretmen Adayı	4	5,8	2	3,3	6	5,8	7	9,0	4	6,7	6	15	4	8,3	33	7,2
Öğretmen	15	21,7	11	18,0	21	20,2	23	29,5	12	20,0	11	27,5	13	27,1	106	23,0
Öğrenci	19	27,5	22	36,1	42	40,4	29	37,2	21	35,0	14	35	21	43,8	168	36,5
Toplam	69	100	61	100	104	100	78	100	60	100	40	100	48	100	460	100

Tablo 9'a bakıldığında, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği alanında yazılan tezlerde en fazla üzerinde çalışılan örneklem grubu ortaokul öğrencileri (n=168, %36,5) olmuştur. Bu bulgu, yazılan tezlerin daha çok konu olarak öğretim, strateji, yöntem ve teknikleriyle ilgili olmasıyla ilişkilendirilebilir. Örneklem grubu belirtilmeyen (n=113, %24,6) tezler ikinci sırada yer almaktadır. Araştırma yöntemi bilgisinin eksikliği ile yorumlanabilecek bu bulgu, aynı zamanda bir önceki alt problemin cevaplanmasında yapılan danışmanlık alamama yorumunu da güçlendirmektedir. Üçüncü sırada ise öğretmenler (n=106, %23) yer almaktadır. Bunları sırasıyla, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları (n=33, %7,2), Doküman İnceleme (n=24, %5,2) ve son olarak da Aile ile Diğer (n=8, %1,7) diye adlandırılan örneklem grubu oluşturmuştur.

Yıllara göre ilk üç sırada yer alan örneklem grubu dağılımına bakıldığında, 2008 yılında yazılan tezlerin 23 tanesinde örneklem grubunun belirtilmediği saptanmıştır (n=23, %33,3). Yazılan tezlerin 19 tanesinde ortaokul öğrencisi (n=19, %27,5) ve 15 tanesinde ise öğretmenler (n=15, %21,7) örneklem grubu olarak belirlenmiştir. En az Diğer (n=1, %1,4) diye adlandırılan örneklem grubu ile çalışıldığı görülmüştür.

2009 yılında ise 22 tezde örneklem grubunun belirtilmediği (n=22, %36,1) görülmektedir. Benzer şekilde 22 tezde de ortaokul öğrencileri (n=22, %36,1) ile çalışıldığı saptanmıştır. 11 tezde ise örneklem grubunu öğretmenlerden (n=11, %18) oluşturmuştur. 2010 yılında, Ortaokul Öğrencileri (n=42, %40,4), Belirtilmeyen (n=25, %24), Öğretmen (n=21, %20,2); 2011 yılında, Ortaokul Öğrencileri (n=29, %37,2), Öğretmen (n=23, %29,5), Belirtilmeyen (n=13, %16,7); 2012 yılında, Ortaokul Öğrencisi (n=21, %35), Belirtilmemiş (n=18, %30), Öğretmen (n=12, %20); 2013 yılında, Ortaokul Öğrencileri (n=14, %35), Öğretmen (n=11, %27,5), Öğretmen Adayı (n=6, %15); 2014 yılında ise Ortaokul Öğrencileri (n=21, %43,8), Öğretmen (n=13, %27,1), Belirtilmemiş (n=7, %14,6) şeklinde sıralama olduğu tespit edilmiştir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemini "Yıllara göre tezlerde kullanılan örnekleme yöntemi nasıl bir dağılım sergilemektedir?" sorusu oluşturmaktadır. Problemin çözümüne ilişkin 423 tez incelenerek örnekleme yöntemleri belirlenmiş ve yüzde frekans tablosu çıkarılmıştır. Bulgular tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Yıllara Göre Tezlerde Kullanılan Örnekleme Yöntemleri Dağılımının Gösterilmesi

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		Toplam	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kartopu	0	0,0	0	0,0	1	1,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Maksimum Çeşitlilik	0	0,0	0	0,0	1	1,0	0	0,0	2	3,5	0	0,0	1	2,4	4	0,9
Sistematik	1	1,6	1	1,7	1	1,0	1	1,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	0,9
Tabakalı	1	1,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,8	2	4,8	4	0,9
Küme	1	1,6	0	0,0	2	2,1	1	1,4	1	1,8	0	0,0	2	4,8	7	1,7
Yansız	1	1,6	2	3,4	2	2,1	3	4,3	2	3,5	1	2,8	2	4,8	13	3,1
Kriter	2	3,2	1	1,7	0	0,0	3	4,3	3	5,3	2	5,6	1	2,4	12	2,8
Amaçlı	4	6,5	7	11,9	10	10,3	2	2,9	1	1,8	5	13,9	3	7,1	32	7,6
Evrenin Tamamı	5	8,1	2	3,4	7	7,2	6	8,6	3	5,3	4	11,1	2	4,8	29	6,9
Kolay Ulaşılabilir	6	9,7	5	8,5	5	5,2	3	4,3	5	8,8	5	13,9	3	7,1	32	7,6
Tesadüfi	10	16,1	11	18,6	20	20,6	12	17,1	10	17,5	6	16,7	8	19,0	77	18,2
Belirtilmemiş	31	50,0	30	50,8	48	49,5	39	55,7	30	52,6	12	33,3	18	42,9	208	49,2
Toplam	62	100	59	100	97	100	70	100	57	100	36	100	42	100	423	100

Tablo 10 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmenliği alanında yazılan 423 tezdten 77 tanesinde örnekleme yöntemi olarak Tesadüfi Örnekleme (n=77, %18,2) yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Bu bulgu, sosyal bilgiler alanında yazılan tezlerde yöntemsel olarak nicel yöntem eğilimine bir gösterge olarak da kabul edilebilir. Diğer kullanılan örnekleme yöntemlerine bakıldığında sırasıyla, Kolay Ulaşılabilir Örnekleme Yöntemi ile Amaçlı Örnekleme (n=32, % 7,6), Evrenin Tamamı (n=29, %6,9), Yansız Örnekleme (n=13, %3,1), Kriter Örnekleme (n=12, %2,8), Küme Örnekleme (n=7, %1,7), Tabakalı Örnekleme, Sistematik Örnekleme, Maksimum Çeşitlilik Örneklemesi (n=4, % 0,9) ve son olarak da Kartopu Örnekleme (n=1, %0,2) şeklinde olduğu görülmektedir.

Yıllara göre tezlerde kullanılan örnekleme yöntemlerinin ilk üç sırasına bakıldığında, 2008 yılında, Belirtilmemiş (n=31, %50), Tesadüfi Örnekleme (n=10, %16,1), Kolay Ulaşılabilir Örnekleme (n=6, %9,7); 2009 yılında, Belirtilmemiş (n=30, %50,8), Tesadüfi Örnekleme (n=11, %18,6), Amaçlı Örnekleme (n=7, % 11,9); 2010 yılında, Belirtilmemiş (n=48, %49,5), Tesadüfi Örnekleme (n=20, %20,6), Amaçlı Örnekleme (n=10, %10,3); 2011 yılında, Belirtilmemiş (n=39, %55,7), Tesadüfi Örnekleme (n=12, %17,1), Evrenin Tamamı (n=6, %8,6); 2012 yılında, Belirtilmemiş (n=30, %52,6), Tesadüfi Örnekleme (n=10, %17,5), Kolay Ulaşılabilir Örnekleme (n=5, %8,8); 2013 yılında, Belirtilmemiş (n=12, %33,3), Tesadüfi Örnekleme (n=6, %16,7), Kolay Ulaşılabilir ve Amaçlı Örnekleme (n=5, %13,9); 2014 yılında, Belirtilmemiş (n=18, %42,9), Tesadüfi Örnekleme (n=8, %19), Kolay Ulaşılabilir Örnekleme (n=3, %7,1) şeklinde olduğu görülmektedir.

Bulgulara bakıldığında, tüm yıllarda yazılan tezlerin büyük bir kısmında örnekleme yöntemi belirtilmemiş olduğu görülmüştür. Bu durumun, yöntemsel bilginin eksikliği ve danışmanlık alamama yorumuna kanıt olarak sunulabilecek bir diğer bilgidir. Ayrıca en fazla kullanılan örnekleme yönteminin de Tesadüfi örnekleme yöntemi olduğu görülmektedir.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemini "Yıllara göre tezlerdeki örneklem büyüklüğü nasıl bir dağılım sergilemektedir?" sorusu oluşturmaktadır. Problemin çözümüne ilişkin 423 tez incelenerek örneklem büyüklüğü belirlenmiş ve yüzde frekans tablosu çıkarılmıştır. Bulgular tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Yıllara Göre Tezlerde Örneklem Büyüklüğü Dağılımının Gösterilmesi

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
0 - 100	17	27,4	20	33,9	35	36,1	27	38,6	15	26,3	15	41,7	12	28,6	141	33,3
101 - 200	7	11,3	6	10,2	10	10,3	13	18,6	7	12,3	8	22,2	13	31,0	64	15,1
201 - 300	8	12,9	2	3,4	10	10,3	6	8,6	4	7,0	3	8,3	1	2,4	34	8,0
301 - 400	0	0,0	1	1,7	4	4,1	3	4,3	3	5,3	0	0,0	1	2,4	12	2,8
401 - 500	2	3,2	2	3,4	2	2,1	1	1,4	2	3,5	2	5,6	0	0,0	11	2,6

501 - 600	0	0,0	3	5,1	1	1,0	1	1,4	3	5,3	0	0,0	0	0,0	8	1,9
601 - 700	1	1,6	0	0,0	2	2,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,7
701 - 800	0	0,0	0	0,0	2	2,1	0	0,0	1	1,8	0	0,0	2	4,8	5	1,2
801 - 900	0	0,0	1	1,7	0	0,0	1	1,4	0	0,0	1	2,8	0	0,0	3	0,7
901 - 1000	0	0,0	0	0,0	1	1,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,4	2	0,5
1001 - üstü	1	1,6	0	0,0	2	2,1	2	2,9	1	1,8	1	2,8	2	4,8	9	2,1
Belirtilmemiş	26	41,9	24	40,7	28	28,9	16	22,9	21	36,8	6	16,7	10	23,8	131	31,0
Toplam	62	100	59	100	97	100	70	100	57	100	36	100	42	100	423	100

Tablo 11'de yer alan verilere bakıldığında, tezlerdeki örneklem büyüklüğü 12 kategori de toplanmıştır. 141 tezde 0-100 aralığında ki kişi ile çalışıldığı (n=141, %33,3), 131 tezde örneklem büyüklüğünün belirtilmediği (n=131, %31), 64 tezde 101 - 200 aralığındaki kişi ile çalışıldığı (n=64, %15,1) görülmektedir. Diğer örneklem büyüklükleri sırasıyla, 34 tezde 201 - 300 aralığında kişiyle (n=34, %8), 12 tezde 301 - 400 aralığındaki kişiyle (n=12, %2,8), 11 tezde 401 - 500 aralığındaki kişiyle (n=11, %2,6), 9 tezde 1001 ve üstü kişiyle (n=9, %2,1), 8 tezde 501 - 600 aralığındaki kişiyle (n=8, %1,9), 5 tezde 701 - 800 aralığındaki kişiyle (n=5, %1,2), 3 tezde 601 - 700 aralığındaki kişiyle (n=3, %0,7), 3 tezde 801 - 900 aralığındaki kişiyle (n=3, %0,7) ve son olarak 2 tezde de 901 - 1000 aralığındaki kişiyle çalışıldığı görülmektedir.

3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemini "Yıllara göre tezlerdeki veri toplama araçları nasıl bir dağılım sergilemektedir?" sorusu oluşturmaktadır. Problemin çözümüne ilişkin 423 tez incelenerek veri toplama araçları belirlenmiş ve yüzde frekans tablosu çıkarılmıştır. Bulgular tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Yıllara Göre Tezlerde Veri Toplama Araçları Dağılımının Gösterilmesi

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cloze Test	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,7	1	0,2
Kavram Formu	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Kelime İlişkilendirme Testi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,7	1	0,2
Çalışma Yaprağı	1	1,3	0	0,0	1	0,8	1	1,1	0	0,0	0	0,0	1	1,7	4	0,7
Gözlem	1	1,3	2	2,8	3	2,5	2	2,2	2	2,7	1	1,9	3	5,1	14	2,6
Literatür Taraması	3	3,8	2	2,8	5	4,1	5	5,4	4	5,5	0	0,0	4	6,8	23	4,2
Başarı Testi	8	10,1	7	9,9	25	20,5	15	16,3	10	13,7	8	15,1	7	11,9	80	14,6
Doküman	9	11,4	5	7,0	7	5,7	12	13,0	8	11,0	3	5,7	5	8,5	49	8,9
Ölçek	9	11,4	12	16,9	19	15,6	18	19,6	14	19,2	15	28,3	8	13,6	95	17,3
Görüşme Formu	10	12,7	9	12,7	17	13,9	12	13,0	13	17,8	12	22,6	13	22,0	86	15,7
Belirtilmemiş	18	22,8	20	28,2	20	16,4	5	5,4	13	17,8	6	11,3	4	6,8	86	15,7
Anket	20	25,3	14	19,7	25	20,5	21	22,8	9	12,3	8	15,1	12	20,3	109	19,9
Toplam	79	100	71	100	122	100	92	100	73	100	53	100	59	100	549	100

Tablo da yer alan verilere bakıldığında, tezlerde 11 farklı veri toplama aracı kullanıldığı görülmektedir. Bunların kullanım sayıları sırasıyla, Anket (n=109, %19,9), Ölçek (n=95, %17,3), Görüşme Formu (n=86, %15,7), Başarı Testi (n=80, %14,6), Doküman (n=49, %8,9), Literatür Taraması (n=23, %4,2), Gözlem (n=14, %2,6), Çalışma Yaprağı (n=4, %0,7), Kelime İlişkilendirme Testi, Kavram Formu ve Cloze Testi (n=1, %0,2) şeklindedir. Ayrıca, 86 tezde veri toplama aracının belirtilmediği (n=86, %15,7) saptanmıştır.

Veri toplama aracı olarak anket ve ölçeklerin en fazla kullanılan araç olması nicel araştırma desenlerinden tarama modelinin fazlaca kullanılmış olmasının bir sonucu olarak karşımıza çıktı şeklinde yorumlanabilir. Dolayısıyla sosyal bilgiler eğitimi alanında yazılan tezlerin metodolojik eğiliminin nicel yöntemler olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Veri toplama aracı kullanımının yıllara göre dağılımına bakıldığında, 2008 yılında Anket (n=20, %25,3); 2009 yılında, Belirtilmemiş (n=20, %28,2); 2010 yılında Başarı Testi ile Anket (n=25, %20,5); 2011 yılında, Anket (n=21, %22,8); 2012 yılında Ölçek (n=14, %19,2); 2013 yılında Ölçek (n=15, %28,3); 2014 yılında ise Görüşme Formunun (n=13, %22) en fazla kullanıldığı görülmektedir.

3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemini "Yıllara göre tezlerde kullanılan geçerlik yöntemleri nasıl bir dağılım sergilemektedir?" sorusu oluşturmaktadır. Problemin çözümüne ilişkin 423 tez incelenerek kullanılan geçerlik yöntemleri belirlenmiş ve yüzde frekans tablosu çıkarılmıştır. Bulgular tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. Yıllara Göre Tezlerde Kullanılan Geçerlik Yöntemleri Dağılımının Gösterilmesi

	2008		2009		2010		2011*		2012		2013		2014		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Uzman Görüşü	22	34,4	19	31,7	46	45,5	29	39,7	26	41,9	22	52,4	21	45,7	185	41,3
Madde Analizi	2	3,1	3	5,0	5	5,0	9	12,3	4	6,5	2	4,8	1	2,2	26	5,8
Faktör Analizi	1	1,6	2	3,3	4	4,0	4	5,5	1	1,6	3	7,1	2	4,3	17	3,8
Kriter Geçerliliği	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,6	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Araştırmacı Çeşitlemesi	1	1,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Pearson Korelasyon	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,4	0	0,0	1	0,2
Katılımcı Teyidi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,2	1	0,2
Belirtilmemiş	38	59,4	36	60,0	46	45,5	31	42,5	30	48,4	14	33,3	21	45,7	216	48,2
Toplam	64	100	60	100	101	100	73	100	62	100	42	100	46	100	448	100

* Bu yılda yapılan faktör analizlerinden bir tanesi doğrulayıcıdır.

Tablo 13'te yer alan verilere göre, incelenen tezlerde 7 farklı geçerlik yöntemi kullanıldığı görülmüştür. Bu yöntemler sırasıyla Uzman Görüşü (n=185, % 41,3), Madde Analizi (n=26, % 5,8), Faktör Analizi (n=17, %3,8), Araştırmacı Çeşitlemesi, Pearson Korelasyon Katsayısı, Katılımcı Teyidi ile Kriter Geçerliliği (n=1, %0,2) şeklindedir. İncelenen tezlerin 216 tanesinde geçerlik çalışmasının belirtilmediği tespit edilmiştir (n=216, %48,2).

Yıllara göre bakıldığında, tüm yıllarda geçerlik yöntemi belirtilmemiş olanlar tezler ilk sırada yer almaktadır. Diğer taraftan yıllara göre en fazla kullanılan geçerlik yöntemi sırasıyla, 2008 yılında Uzman Görüşü (n=22, % 34,4), Madde Analizi (n=2, %3,1), Faktör Analizi ile Araştırmacı Çeşitlemesi (n=1, %1,6) şeklinde bir sıralama söz konusu iken, bu yılda Kriter Geçerliliği, Pearson Korelasyon Katsayısı ve Katılımcı Teyidi kullanılmayan geçerlik yöntemlerindedir. 2009 yılında bu sıralama Uzman Görüşü (n=19, % 31,7), Madde Analizi (n=3, %5) ile Faktör Analizi (n=2, %3,3) şeklinde oluşmuştur. Bu yılda kullanılmayan geçerlik yöntemleri Kriter Geçerliliği, Pearson Korelasyon Katsayısı, Katılımcı Teyidi ve Araştırmacı Çeşitlenesidir. 2010 yılında, Uzman Görüşü (n=46, %45,5), Madde Analizi (n=5, %5), Faktör Analizi (n=4, %4) sıralama söz konusudur ve kullanılmayan yöntemler bir önceki yıl ile aynı olmuştur. 2011 yılında, Uzman Görüşü (n=29, % 39,7), Madde Analizi (n=9, %12,3) ile Faktör Analizi (n=4, %5,5) şeklinde oluşmuşken, bir tezde faktör analizi doğrulayıcıdır. Bu yılda da kullanılmayan yöntemler Kriter Geçerliliği, Pearson Korelasyon Katsayısı, Katılımcı Teyidi ve Araştırmacı Çeşitlenesidir. 2012 yılında, Uzman görüşü (n=26, %41,9), Madde Analizi (n=4, %6,5), Faktör Analizi ile Kriter Geçerliliği (n=1, %1,6) şeklinde bir sıralama söz konusudur. Bu yılda kullanılmayan geçerlik yöntemleri Araştırmacı Çeşitlenesi, Pearson Korelasyon Katsayısı ve Katılımcı Teyidi kullanılmayan geçerlik yöntemlerindedir. 2013 yılında Uzman Görüşü (n=22, %52,4), Madde Analizi (n=2, %4,8), Faktör Analizi (n=3, %7,1) ve Pearson Korelasyon Katsayısı (n=1, %2,4) şeklinde bir sıralama söz konusudur. Bu yılda Kriter Geçerliliği, Araştırmacı Çeşitlenesi ve Katılımcı Teyidi kullanılmayan geçerlik yöntemlerindedir. 2014 yılında bu sıralama Uzman Görüşü (n=21, % 45,7), Faktör Analizi (n=2, %4,3) ile Madde Analizi (n=1, %2,2) şeklinde oluşmuştur. Bu yılda kullanılmayan geçerlik yöntemleri Kriter Geçerliliği, Pearson Korelasyon Katsayısı, Katılımcı Teyidi ve Araştırmacı Çeşitlenesidir.

3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemini "Yıllara göre tezlerde kullanılan güvenilirlik yöntemleri nasıl bir dağılım sergilemektedir?" sorusu oluşturmaktadır. Problemin çözümüne ilişkin 423 tez incelenerek kullanılan güvenilirlik yöntemleri belirlenmiş ve yüzde frekans tablosu çıkarılmıştır. Bulgular tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. Yıllara Göre Tezlerde Kullanılan Güvenirlik Yöntemleri Dağılımının Gösterilmesi

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Katılımcı Teyidi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,2	1	0,2
Sperman Brown İki Yarı Test Korelasyonu	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,2	1	0,2
Kodlama Güvenirliği	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,8	0	0,0	1	0,2
Madde Analizi	0	0,0	0	0,0	1	1,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Konumunu Açıklama	1	1,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Tanımlama	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Korelasyon Analizi	0	0,0	0	0,0	2	2,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,5
KR-21	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,8	0	0,0	2	4,3	3	0,7
Test- Tekrar Test	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,4	1	1,8	1	2,8	0	0,0	3	0,7
Uzlaşma Yüzdesi Miles, Huberman Formülü	0	0,0	1	1,7	0	0,0	0	0,0	2	3,5	0	0,0	2	4,3	5	1,2
Kayıt Cihazı	2	3,2	3	5,1	6	6,1	3	4,2	2	3,5	4	11,1	5	10,9	25	5,8
KR-20	3	4,8	2	3,4	8	8,2	9	12,7	2	3,5	3	8,3	5	10,9	32	7,5
Cronbach Alpha	9	14,5	15	25,4	26	26,5	22	31,0	22	38,6	14	38,9	10	21,7	118	27,5
Belirtilmemiş	47	75,8	38	64,4	55	56,1	35	49,3	27	47,4	13	36,1	20	43,5	235	54,8
Toplam	62	100	59	100	98	100	71	100	57	100	36	100	46	100	429	100

Tablo da yer alan verilere bakıldığında, güvenilirliğe ilişkin 13 farklı yöntemin kullanıldığı görülmektedir. Bu yöntemler sırasıyla Cronbach Alpha (n=118, %27,5), KR-20 (n=32, %7,5), Kayıt Cihazı (n=25, 5,8), Uzlaşma Yüzdesi Miles, Huberman Formülü (n=5, %1,2), Test Tekrar Test ile KR 21 (n=3, % 0,7), Katılımcı Teyidi, Sperman Brown İki Yarı Test Korelasyonu, Kodlama Güvenirliği, Madde Analizi, Konumunu Açıklama, Tanımlama ile Korelasyon Analizi (n=1, % 0,2) şeklindedir.

Yıllara göre bakıldığında ise ilk üç sırada kullanılan yöntemler tüm yıllarda benzerlik gösterdiği görülmüştür. En fazla kullanılan yöntem Cronbach Alpha olurken KR 20 ikinci sırada yer almış ve Kayıt Cihazı kullanımı da üçüncü sırada yer almıştır. Ayrıca bahsedilenlerin dışında, 235 tez de güvenilirliğe ilişkin bilgi verilmediği görülmüştür (n=235, %54,8).

3.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu alt problemini "Yıllara göre tezlerde kullanılan analiz yöntemleri nasıl bir dağılım sergilemektedir?" sorusu oluşturmaktadır. Problemin çözümüne ilişkin 423 tez incelenerek kullanılan analiz yöntemleri belirlenmiş ve yüzde frekans tablosu çıkarılmıştır. Bulgular tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. Yıllara Göre Tezlerde Kullanılan Analiz Yöntemleri Dağılımının Gösterilmesi

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Çoklu Regresyon	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,1
Repeated Measures	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,1
Kolmogrov - Simirnov	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,1
Söylem Analizi	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0,1
Levene Testi	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,1
Mod Medyan	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,1
Ranj	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0,1
Çapraz Tablo	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,3
Ancova	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1	0	0	3	0,4
Faktör Analizi	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	1	1	0	0	4	0,5
Wilcoxon İşaretli Sıralar	1	1	0	0	1	1	3	2	0	0	0	0	0	0	5	0,7

Doküman Analizi	0	0	1	1	0	0	0	0	2	2	2	3	2	3	7	0,9
Standart Sapma	0	0	2	2	3	2	3	2	3	3	2	3	0	0	13	1,7
Aritmetik Ort	1	1	3	3	3	2	3	2	3	3	2	3	0	0	15	2,0
Korelasyon	1	1	6	6	2	1	1	1	1	1	4	5	0	0	15	2,0
Ki-Kare	5	5	1	1	10	6	1	1	1	1	0	0	1	1	19	2,5
Kruskal Wallis H	2	2	2	2	4	2	3	2	5	5	2	3	4	5	22	2,9
Mann Whitney U	3	3	3	3	4	2	5	4	4	4	2	3	3	4	24	3,2
İçerik Analizi	3	3	4	4	8	5	4	3	3	3	5	6	8	11	35	4,7
Betimsel Analiz	6	6	8	8	12	7	7	6	6	6	6	8	5	7	50	6,7
Anova	9	10	12	12	23	13	18	15	15	14	16	20	11	15	104	13,9
T testi	15	16	19	19	35	20	28	23	24	23	14	18	19	26	154	20,6
Frekans Yüzde	24	26	14	14	41	23	30	25	16	15	18	23	14	19	157	21,0
Belirtilmemiş	23	24	21	21	26	15	14	11	17	16	4	5	6	8	111	14,9
Toplam	94	100	98	100	176	100	122	100	105	100	79	100	73	100	747	100

Tablo 15'e bakıldığında, yazılan tezlerde 23 farklı analiz yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Kullanım sıklığına göre analiz yöntemleri sırasıyla; Frekans-Yüzde (n=157, %21), T Testi (n=154, %20,6), Anova (n=104, %13,9), Betimsel Analiz (n=50, %6,7), İçerik Analizi (n=35, %4,7), Mann Whitney U (n=24, %3,2), Kruskal Wallis H (n=22, %2,9), Ki-Kare (n=19, %2,5), Korelasyon ile Aritmetik Artoalama (n=15, % 2), Standart Sapma (n=13, %1,7), Doküman Analizi (n=7, %0,9), Wilcoxon İşaraetli Sıralar Testi (n=5, %0,7), Faktör Analizi (n=4, %0,5), ANCOVA (n=3, %0,4), Çapraz Tablo (n=2, %0,3), Ranj, Mod Medyan, Levene Testi, Söylem Analizi Kolmogrov - Simirnov, Repeated Measures ile Çoklu Regresyon (n=1, %0,1) şeklindedir.

Yıllara göre bakıldığında bu sıralama 2008, 2010, 2011 yıllarında Frekans Yüzde en fazla kullanılan yöntem olurken, ikinci sırada T Testi ve üçüncü sırada da ANOVA yer almıştır. 2009, 2012 ve 2014 yıllarında ise ilk sırada T Testi yer almış onu sırasıyla Frekans Yüzde ve ANOVA takip etmiştir. 2013 yılında Frekans Yüzde, ANOVA ve T Testi şeklinde bir sıralama oluşmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, 2008 ile 2014 yılları arasında sosyal bilgiler öğretmenliği alanında yazılan tezlerin konu alanı, metodolojik ve analiz yöntemleri eğilimlerinin tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Elde edilen bulgulardan aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

4.1. Sonuçlar

Tezlerin incelenmesi sonucu, 8 farklı kategoride 27 farklı konunun çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. En fazla çalışılan konu alanı sosyal bilgiler dersinde kullanılan öğretim strateji, yöntem ve teknikleri olmuştur. Bu sonuç, farklı yıllar arasında yazılan tezlerin incelenmesini amaçlayan Oruç ve Ulusoy (2008), Geçit ve Kartal (2010) ve Tarman, Acun ve Yüksel (2010)'un araştırmalarında ulaştığı sonuçlara benzerlik göstermektedir. Bu durum daha önceki yıllarda yazılan tezlerin konusal eğiliminin devam ettiğini göstermektedir. Benzer şekilde, Akaydın ve Kaya (2015)'te 137 makaleyi incelemiş ve en fazla öğretim yöntemlerinin konu edinildiğini ifade etmişlerdir. Matematik alanında Türkiye'de yapılan çalışmalarını inceleyen İlhan (2011)'de en fazla öğretim strateji, yöntem, tekniklerinin çalışıldığını dile getirmiştir. Kaldı ki yine matematik alanındaki çalışmalarını inceleyen Yücedağ (2010)'un da benzer sonuca ulaşması, Türkiye'de eğitim alanında ki Öğretim Yöntem ve Tekniklerine bir yönelimin olduğunu göstermektedir. Şahin, Gögebakan Yıldız ve Duman (2011) tarafından, 1998 yılından sonra eğitim programları ve öğretim yöntemleri alanlarında yapılan çalışmaların artmış olması öğretim strateji, yöntem ve teknikleri konusunda yazılan tezlerin sayısının artmasının nedeni olarak gösterilmektedir. Başarı konusuyla yazılan tezlerinde sayısı diğer konu alanlarına oranla oldukça yüksek çıkmıştır. 1994 - 2010 yılları arasında sosyal bilgiler alanında

yazılan doktora tezlerinde de başarı konusu en fazla çalışılan konulardandır (Tarman, Acun ve Yüksel, 2010). Bu iki konuyu eğitim tarihi konusunda yazılan tezler takip etmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dallarında çalışan akademisyenler içinde tarih alanında doktorasını yapan hocaların fazlaca yer alması bu durumun nedeni olarak gösterilebilir.

Yazılan tezlerde kullanılan araştırma desenlerine bakıldığında ise tarama deseninin tüm yıllarda ilk sırada yer aldığı, deneysel desenin de sık kullanılan desenler arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki sonuç Balcı ve Apaydın (2009) ile Akaydın ve Kaya (2015)'in çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013) tarafından yapılan Türkçe eğitim araştırmalarının incelenmesini içeren çalışmada da benzer sonuca ulaşılmış olması da önemlidir. Bunun yanı sıra, karma desende yazılan tezlerin sayısının oldukça az olması, Amerika Birleşik Devletlerinde eğitim yönetimi alanında yazılan tezlerin incelemesini yapan Konan ve Kış (2013)'ün bulgularıyla benzeşmektedir. Ancak dikkat çeken son yıllarda karma desende yazılan tezlerin artış göstermiş olmasıdır. Her ne kadar bu araştırma kapsamı dâhilinde olmasa da sosyal bilgiler eğitimi alanında yeni yetişen akademisyenlerin sayısında yaşanan artışın da bu durumun nedenleri arasında olabileceği düşünülmektedir. Kaldı ki yüksek lisans programlarının kabul edilen bitirme süresinin 2 yıl olduğu düşünüldüğünde 2008 - 2012 yılları arasında YÖK ulusal tez merkezinde yayınlanan doktora tez sayısının 70 olması ve tezlerde kullanılan araştırma desenini belirtmeyenlerin sayısının azalması da bu düşünceyi desteklemektedir. Dahası araştırma deseni belirtilmemiş tezlerin büyük bir çoğunluğunun tarih, eğitim tarihi ve coğrafya konulu tezler olması inceleme esnasında fark edilen bir sonuçtur. Araştırma dahilinde ki yıllar dikkate alındığında son yıllara doğru araştırma desenlerinde ki farklılaşma yine eğitim metodolojisini benimseyen yeni akademisyenlerin sayısının artmasına bağlanabilir.

Araştırmanın bir başka sonucu da yazılan tezlerde çoğunlukla öğrenci ve öğretmenlerin örneklem grubunu oluşturmasıdır. Örneklem grubu belirtilmemiş tezlerin zamansal değişimi yine ilginç bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira,

son yıllara doğru bu tezlerin sayısında ciddi bir azalış tespit edilmiştir. Bu durum tarih, eğitim tarihi ve coğrafya konulu tezlerin sayısındaki azalışla ilişkilendirilebilir.

Yazılan tezlerde kullanılan örnekleme yöntemlerine bakıldığında da tesadüfi örnekleme yönteminin en fazla tercih edilen yöntem olduğu sonucuna ulaşılrken ilk sırayı örnekleme yöntemi belirtilmemiş tezler almaktadır ve neredeyse tüm yıllarda birbirine yakın oran sergilemiştir. Bu sonuç bize hala metodolojik eksikliklerin olduğunu göstermektedir.

İlgili yıllarda örnekleme büyüklüğünün 200 ve altında olan tezlerin sayısı neredeyse tüm tezlerin yarısını oluşturmaktadır. Tezlerde en çok kullanılan araştırma yönteminin nicel yöntemler olması ve deneysel desen hariç diğer nicel araştırma desenlerinde genelleme kaygısının paradigma olarak yaşanıyor olması ortaya çıkan bu bulgu bağlamında düşünüldüğünde örnekleme sayısının belirlenmesinde hatalar olabileceğini akla getirmektedir. Ayrıca örnekleme büyüklüğünün belirtilmediği araştırmaların sayısı da oldukça fazladır. Diğer taraftan, araştırmalarda 11 farklı veri toplama aracı kullanıldığı ve en fazla kullanılan veri toplama aracının da anket olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçta, Ulutaş ve Ubuz (2008), Erdoğan (2009), Bektaş ve Karadağ (2013), Akaydın ve Kaya (2015)'in çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Doğru, Gençosman, Ataalkın ve Şeker (2012)'de fen bilimleri eğitiminde çalışılan tezlerde de aynı bulguya ulaşılmıştır. Yücedağ (2010)'da yaptığı çalışmada benzer bulguya ulaşılmıştır. Buraya kadar olan kısımdan anlaşılmaktadır ki Türkiye'de eğitim alanında yapılan tez ve araştırmalarda sıklıkla anket kullanma eğiliminin olduğu görülmektedir. Bu durum en fazla tercih edilen araştırma yönteminin nicel olmasıyla da bir paralellik göstermektedir.

Yazılan tezlerde kullanılan geçerlilik yöntemine de bakıldığında, 7 farklı geçerlilik yönteminin kullanıldığı görülmektedir ve en fazla uzman görüşü alma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. İstatistiki bilgi isteyen madde analizi, faktör analizi ve pearson korelasyon katsayısının kullanıldığı tezlerin sayısının ise sınırlı kaldığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, istatistiki bilgiye sahip olunmaması şeklinde yorumlanabilir. Diğer taraftan nitel desende yazılan tezler için araştırmacı çeşitlemesi ve katılımcı teyidi gibi geçerlilik yöntemlerinin az sayıda kullanılması da

nitel araştırma yöntemlerine yeterince vakıf olunmadığının bir göstergesi kabul edilebilir. İncelenen tezlerde güvenilirliğe ilişkin kullanılan yöntemlere bakıldığında 13 farklı yöntemin kullanıldığı ve bunlar arasında da en sık kullanılan yöntemlerin Cronbach Alpha ve KR-20 (Kuder, Richardson) olduğu görülmektedir. Nicel araştırmalarda kullanılacak diğer yöntemlerin az sayıda kullanılması yine istatistiki bilginin yetersizliği ile açıklanabilir. Nitel araştırma şeklinde desenlenen araştırmalar içinde kayıt cihazı kullanımını güvenilirliği sağlamak için en fazla kullanılan araç olarak ifade edilirken, katılımcı teyidi, kodlama güvenilirliği, araştırmacının konumunu açıklama ve tanımla gibi güvenilirlik yöntemlerinin az sayıda tezde kullanıldığı görülmüştür ve yine bu sonuçta güvenilirliğe ilişkin bilginin yetersizliği ile yorumlanabilir. İncelenen tezlerin yarısına yakınında geçerlilikten bahsedilmediği ve yarısından fazlasında da güvenilirlikten bahsedilmediğinin görülmüş olması yine yetersiz bilgidен kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Veri analizinde kullanılan analiz yöntemlerine bakıldığında ise 23 farklı analiz yönteminin kullanıldığı sonucuna ulaşılrken, özellikle nicel araştırma deseninin kullanıldığı tezlerde büyük oranda betimsel istatistikler ile fark testlerinden yararlanıldığı görülmüştür. Bu testlerin büyük bir kısmı da parametrik testlerden oluşmaktadır. Benzer bulguya, Üstündağ (2009)'un araştırmasında da rastlanmaktadır. Bu durum Türkiye'de ki araştırmacıların genellikle parametrik testleri kullandığı şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca, Bektaş ve Karadağ (2013)'ün yaptıkları çalışmada betimsel istatistiklerin fazlaca kullanıldığı bulgusu da bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Çok değişkenli veri analiz yöntemlerinin az sayıda kullanılması yine istatistiki açıdan yeterli bilgiye sahip olunmadığının göstergesidir. Nitel araştırma deseninin kullanılan araştırmalara bakıldığında da en fazla kullanılan yöntemlerin betimsel analiz ve içerik analizi olduğu görülmüştür.

2008 - 2014 yılları arasında sosyal bilgiler eğitimi alanında yazılan tezlerin konu alanı, metodolojik ve istatistiki eğiliminin tespit edilmesi amaçlanan bu araştırma sonucunda, yüksek lisans öğrencilerinin yeterli düzeyde araştırma yöntemleri, veri analizi ve raporlama bilgisine sahip olmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Öte yandan, yapılandırmacı eğitim paradigmasının 2005 yılından itibaren kabul

edilmesinin, konu alanı olarak Öğretim Strateji, Yöntem ve Tekniklerinin sık çalışılan konular arasında yer almasına neden olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

4.2. Öneriler

Ulaşılan sonuçlar dahilinde, yüksek lisans ders aşamasında iken verilen araştırma yöntemleri dersinin ders saatinin arttırılması, veri analizi derslerinin nitel ve nicel olarak verilmesi, öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesinin sağlanması için ders aşamasının her döneminde seminer derslerinin zorunlu tutulması ve alana katkısı açısından düşünüldüğünde, yığılma olan konuların dışında çalışmaların arttırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Akaydın, B. ve Kaya,S. (2015). "Türkiye’de İlkokul Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Alanında Yapılan ve Ulusal İndeksli Dergilerde Yayımlanan Araştırmalara Yönelik Bir İnceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(30), 251-264.

Bağcı, Ş. (2012). *Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinin Karakteristik Özellikleri: Tematik, Metodolojik ve İstatistiksel Yönelimler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Baki, A., Güven, B., Karataş, İ., Akkan, Y. ve Çakıroğlu, Ü. (2011). Türkiye’deki Matematik Eğitimi Araştırmalarındaki Eğilimler: 1998 İle 2007 Yılları Arası. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 57-68.

Balcı, A., ve Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de Eğitim Yönetimi Araştırmalarının Durumu: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 325 - 343.

Bektaş, M. ve Karadağ, B. (2013). Hayat Bilgisi Öğretimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerinin Eğilimleri ve Değerlendirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 102, 113-129.

Benligiray, S. (2009). Türkiye’de İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler ve Bu Tezlerde İncelenen Temaların Analizi: 1983 - 2008 Dönemi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(1), 167 - 197.

Çetinsaya, G. (2014). Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası. Yükseköğretim Kurulu Yayın No: 2014/2.

Doğru, M., Gençosman, T., Ataalkın, A. N., ve Şeker, F. (2012). Fen Bilimleri Eğitiminde Çalışılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Analizi. *Analysis of the postgraduate and doctoral theses conducted on sciences education*, 9(1), 49 - 64.

Eğitimde Bilimsel Bilgi Üretimi ve Tüketimi Çalıştay Raporu (2004). Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Eğitimin Güncel Sorunları ve Çözüm Önerileri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 194, 76-84.

Erdoğmuş, F. U. (2009). *Türkiye’de BÖTE Alanında Yapılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezlerindeki Araştırma Eğilimleri: Bir Doküman Analizi*, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ortadođu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Gasset, Y. O. (1997). Üniversitenin Misyonu. (Çev. Üçpınar, B.). İstanbul: Birleşik Yayıncılık.

Geçit, Y. ve Kartal, A. (2010). Türkiye’deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırma Konuları Üzerine Bir İnceleme. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, (11-13 November), Antalya, <http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/19.pdf> den erişilmiştir.

İlhan, A. (2011). Matematik Eğitimi Araştırmalarında Tematik ve Metodolojik Eğilimler: Uluslararası Bir Çözümleme, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Karadağ, E. (2009). *Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açından İncelenmesi: Bir Durum Çalışması*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Karakütük, K. (2009). *Lisansüstü Öğretim Sistemleri* (2. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.

Konan, N. ve Kış A. (2013). ABD’de Eğitim Yönetimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin Çözümlemesi. *E-International Journal of Educational Research*, 4(1), 100 - 123.

MEB. (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6.- 7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara: Ders Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

Oruç, S. ve Ulusoy, K. (2008). Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Yapılan Tez Çalışmaları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 121-132.

Sayan, Y. ve Aksu, H. H. (2005). Akademik Personel Olmadan Lisansüstü Eğitim Yapan Bireylerin Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Nitel Çalışma: Dokuz Eylül Üniversitesi - Balıkesir Üniversitesi Durum Belirlemesi. *DEU Buca Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayı 1*, 59 - 66.

Sezer, A., Koluman, S. (2014). "Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Kullanım Konulu Tezlerin Analizi" *Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu III (USBES III)*, 28- 30 Nisan 2014, Ankara, Türkiye.

Şahin, M., Gögebakan Yıldız, D., Duman, R. (2011). Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyal Blgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 96-121.

Tarman, B., Acun, İ. & Yüksel, Z. (2010). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Alanındaki Tezlerin Değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 725-746.

Tarman, B., Güven, C., & Aktaşlı, İ. (2011). Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi ve Alana Katkıları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 391-410.

Ulutaş, F., & Ubuz, B. (2008). Matematik Eğitiminde Araştırmalar ve Eğilimler: 2000 İle 2006 Yılları Arası. (Turkish). *İlköğretim Online*, 7(3), 614–626.

Uysal, Ş. (2013). *Türkiye’de Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Alanındaki Doktora Tezlerinin İncelenmesi*, (Yayınlanmamış doktora tezi), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Üstündağ, D. A. (2009). *Türkiye’de Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin İçerik ve Yöntem Açısından Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.

Varışoğlu B., şahin A. & Göktaş Y. (2013). Türkçe Eğitimi Araştırmalarında Eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(3), 1767-1781.

Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

YÖK (1981). Yükseköğretim Kanunu. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf> adresinden 07.01.2016 tarihinde erişilmiştir.

Yücedağ, T. (2010). *2000-2009 Yılları Arasında Matematik Eğitimi Alanında Türkiye’de Yapılan Çalışmalarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya.